

Bakalářská práce

Písečná bouře – oděvní kolekce

Studijní program:

B0212A270001 Návrhářství

Autor práce:

Nikola Eichnerová

Vedoucí práce:

Mgr.art. Zuzana Veselá

Katedra designu

Liberec 2023

Zadání bakalářské práce

Písečná bouře – oděvní kolekce

<i>Jméno a příjmení:</i>	Nikola Eichnerová
<i>Osobní číslo:</i>	T20000066
<i>Studijní program:</i>	B0212A270001 Návrhářství
<i>Zadávací katedra:</i>	Katedra designu
<i>Akademický rok:</i>	2022/2023

Zásady pro vypracování:

1. Rešerše a inspirace k tématu "písečná bouře".
2. Návrhy struktur pro autorské textilie.
3. Návrhy oděvů a hledání tvarového řešení pro oděvy.
4. Realizace autorských textilií pro oděvní kolekci.
5. Realizace oděvů.
6. Fotodokumentace.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce: tištěná/elektronická
Jazyk práce: Čeština

Seznam odborné literatury:

KYBALOVÁ, Ludmila. Dějiny odívání: Od "zlatých dvacátých" po Diora. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2009. ISBN 978-80-7106-149-6
DIMANT, Elysa. The New French Couture: Icons of Paris Fashion. New York: Harper Design, 2016. ISBN 9780062215994
JIROUŠKOVÁ, Jana. Dějiny odívání: Severní Afrika. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-914-0

Vedoucí práce: Mgr.art. Zuzana Veselá
Katedra designu

Datum zadání práce: 4. října 2022
Předpokládaný termín odevzdání: 2. června 2023

doc. Ing. Vladimír Bajzík, Ph.D.
děkan

L.S.

Ing. Renata Štorová, CSc.
vedoucí katedry

V Liberci dne 3. dubna 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

29. května 2023

Nikola Eichnerová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. art. Zuzaně Veselé za vedení, konzultace, pomocné rady, odborné vedení a podporu. Dále bych chtěla poděkovat Ing. Aleně Frydrychové za její ochotu, čas, trpělivost, cenné rady a čas strávený při tvorbě autorských pletenin. Poděkování také patří mé rodině, která mě psychicky i finančně podporovala při studiu, bez nichž by tato práce nemohla vzniknout. Velké díky patří i mým spolužákům, kteří tady byli vždy s pomocí a podporou.

ANOTACE

Cílem bakalářské práce je vytvoření oděvní kolekce s použitím technologie pletení, jejíž výtvarnou inspirací je písečná bouře. Oděvní kolekce je inspirována prostředím, kde se často odehrávají silné písečné bouře. Záměrem je v oděvech zrcadlit příběh odehrávající se za bouře. Proto budou jednotlivé kousky přizpůsobeny písku tak, aby člověk byl v příběhu bouře schopný pohybu, aby ho zahalovaly a dodávaly sílu, ladnost, eleganci a tajemno.

Autorské pleteniny, které jsou tvořené na dané téma, vycházely z pletařských experimentů předcházejícího semestru a z pocitů v daný moment. Autorské pleteniny vznikly na pletacím stroji Shima Seiki NSSG 122 a jsou doplněny prvky z pravé kůže. Oděvní kolekce je vytvořena z pěti oděvních kompletů, tj. jedenáct kusů oděvů.

Klíčová slova

Písečná bouře, poušť, bouře, oděvní kolekce, pletenina, autorská pletenina, pletení, Shima Seiki

ABSTRACT

The aim of the bachelor thesis is to create a clothing collection using knitting technology, the artistic inspiration of which is a sandstorm. The clothing collection is inspired by an environment where strong sandstorms often take place. The intention is to reflect the story taking place during the storm in the clothes. Therefore, the individual pieces will be adapted to the sand so that a person is able to move in the story of the storm, to envelop him and give him strength, grace, elegance and mystery.

Author's knitwear, which is created on a given topic, was based on knitting experiments of the previous semester and on feelings at the given moment. Original knitwear was created on a Shima Seiki NSSG 122 knitting machine and is complemented by elements made of genuine leather. The clothing collection is made up of five clothing sets, i.e., eleven pieces of clothing.

Key words

Sandstorm, desert, storm, clothing collection, knitwear, designer knitwear, knitting, Shima Seiki

OBSAH

I. REŠERŠNÍ A TEORETICKÁ ČÁST	8
1 SEZNÁMENÍ S TÉMATEM	9
1.1 OBECNÁ PŘEDSTAVA O POUŠTI	11
1.2 GEOLOGICKÝ POPIS POUŠTĚ	12
1.3 VZNIK PÍSKU NA POUŠTI	13
2 POUŠŤ A PÍSEČNÁ BOUŘE.....	15
2.1 PÍSEČNÁ BOUŘE	15
2.2 POUŠŤ JAKO ŽIVÝ EKOSYSTÉM	16
2.3 FLORA A FAUNA NA POUŠTÍCH	17
3 POUŠTNÍ MOTIVY JAKO INSPIRACE ODĚVNÍCH NÁVRHÁŘŮ	20
3.1 1900–1945	20
3.2 1990 AŽ PO SOUČASNOST	23
3.3 FILM DUNA (2021)	28
4 BAREVNOST, TVARY DUN.....	30
4.1 BAREVNOST	30
4.2 TVAR DUN.....	31
5 ODĚV, POKRÝVKY HLAVY A KOSMETIKA	32
5.1 PÁNSKÝ ODĚV	32
5.2 DÁMSKÝ ODĚV.....	34
5.3 PÁNSKÉ POKRÝVKY HLAVY	36
5.4 DÁMSKÉ POKRÝVKY HLAVY	36
5.5 KOSMETIKA	37
II. PRAKTICKÁ ČÁST.....	38
6 PRAKTICKÁ – REALIZAČNÍ ČÁST.....	39
6.1 VOLBA MATERIÁLU A TECHNOLOGIE	39
6.2 SOUČASNÉ TRENDY.....	42
6.3 TVORBA KOLEKCE	43
6.4 TECHNICKÉ NÁKRESY	51
6.5 FOTODOKUMENTACE	64
ZÁVĚR.....	81
ZDROJE A LITERATURA	83

ÚVOD

Cílem bakalářské práce je vytvořit dámskou oděvní kolekci na téma písečná bouře. Kolekce bude tvořena pletenými kusy oděvů v kombinaci s pravou kůží. Písečná bouře ve mně budí pocit respektu, pokory, ale zároveň síly, různorodosti, tajemna, ladnosti, elegance a odvahy. Bouře je plná života, má určitou divokou stránku, ale zároveň působí klidným dojmem. V určitých momentech tvoří efekt vířením písku do atmosféry, který se dá výtvarně uchopit v textilních strukturách.

Bakalářská práce je tvořena z teoretické a praktické části. Teoretická část obsahuje rešerši na téma písečné bouře, které slouží jako výtvarná inspirace, návrháře a jejich inspirace a barevnost u návrhářů.

Praktická část obsahuje inspirační koláže, návrhové kresby, výběry materiálů, struktur, materiálové vzorky pletených struktur, technologii, postup k samotné realizaci a dokumentaci průběhu tvorby kolekce a samotné finální podoby.

Oděvní kolekce je tvořena z autorských pletenin, které vznikly pomocí zkoušek a experimentů.

I. REŠERŠNÍ A TEORETICKÁ ČÁST

1 SEZNÁMENÍ S TÉMATEM

Rešeršní a teoretická část

Písečná bouře

Písečná bouře je nepředvídatelný přírodní úkaz, který nese ducha tajemnosti, síly a elegance. Znamý cestovatel Bruno Baumann ve svém cestopise *Mé putování po písečných mořích světa* popisuje bouři takto: *Poušť však porušuje veškeré zákony. Nedřímá jsem si ani hodinku a svět stál na pokraji zkázy, Namísto hry barev a stínů na dunách teď na jejich vrcholcích vlály závoje písku jako potrhane vlajky a namísto přátelského úsměvu, který jsem si vysnil, cenila poušť zuby. Slunce zmizelo za hrozivý černý oblak, který se ke mně blížil jako parní válec. Bez rozmyšlení, hnán pouze instinktem, jsem se snažil utéct. Marná snaha. Bouře se vši silou propukla přímo nade mnou. Stejně, jako se rozbouří vlny v moři, dal se do pohybu i písek. Zrnka písku vířila ze všech stran kolem mě a dřív, než jsem stihl vyhledat úkryt, se mi do krku dostal jemný prach a zrnka písku páčila v očích jako řezavé uhliky. Napůl slepý jsem se potácel dolů po duně a hledal pomoc. Bouře udávala směr. Nedalo se však nijak chránit, nebylo kam se ukryt. Když jsem se dostal na úbočí dřepel jsem si do písku a pozoroval jsem, jak se sám pomalu stávám součástí pouště.* " [1]

Poušť v nás vyvolává představy o prostředí, které je fascinující, tajemné. Prostředí plného dobrodružství mezi vysokými žlutými dunami písku. Na celém světě se nachází mnoho druhů pouští. Hlavním výskytem jsou místa, kde je nedostatek srážek. Pouště bývají horké, ale i studené. Každá poušť je bezpodmínečně suchá. Nedostatek vody vede k mechanickému zvětrávání hornin. [2]

Al-sahara – V překladu z arabštiny znamená poušť. Jedná se o slovo zcela magického charakteru. Může vyvolat v každém zcela odlišný pocit. Mnohé může naplňovat strachem z prázdnoty, z neznáma. Pro jiné může vyvolávat pocity nevšedního dobrodružství a objevování. Některé nutí zamyslet se nad otázkami života. Dokáže probudit touhu po odhalení skrytých tajemství. V tichu mezi nekonečnými horizonty nutí o hledání sebe sama. Písečné pouště vznikají tam, kde dochází k nahromadění písku. Písek se kupí a vytváří se duna. Duna vzniká na rozhraní dvou překážek. Na první závějové překážce se tvoří závěje na druhé návětrné se tvoří návěje. Ve středu písečných pouští dochází k tvorbě písečných moří. Důležitou částí pouští je prach. Prach se seskupuje a tím dochází

ke stabilizaci písku dun. Vznikne obrněný pouštní povrch dun. Působením větru na povrchu dun vznikají drobné tvary, které jsou základem tvarů větších. Čěiny jsou pravidelné vlnky písku, které se neustále stěhují po poušti. [3]

Poušť pro některé může znamenat a působit jako rozpadlé pohoří. Zároveň může působit vznešeně. Čistota pouště očišťují ducha člověka stejně tak jako hory, neboť její prázdnota nás učí pokoře a dostává nás do úžasu. Nejen zakladatelé víry jako je Kristus, Mojžíš a Mohamed si přinesli cestu z pouště. V poušti se nenachází nic, co by odrazovalo pozornost. Často není nic slyšet, jen vítr a zrnka písku. Přesto tohle ticho dýchá, září a mluví. Člověk se dokáže zaleknout té prázdnoty. V tomto šoku nachází poušť v sobě. [4]

1.1 Obecná představa o poušti

Pouště vyvolávají v mnoha lidech něco zvláštního a exotického. Zároveň jsou pouště největším biotem světa. Pokud do úvahy nebereme oceány lze říci, že samotná pevnina se skládá z třetiny pouští a polopouští. Pouště tedy zauímají větší plochy než deštné lesy, stepi, pohoří a savany. Můžeme s nadsázkou říct, že naše planeta je poušť. Při představě, jakou část pevniny pouště zabírají, jsou v porovnání s tím naše vědomosti o těchto oblastech chudé. Proč to tak je? Většina Evropanů nikdy žádnou poušť nenavštívila, ačkoliv největší poušť světa, Sahara, je vzdálena jen tři dny cesty vozem. [5]

Jedno z rozšířených klíšé je, že v poušti nic krom písku nenajdeme. Život na poušti možná nepřipadá někomu tak intenzivní a bujný jak v deštných pralesích, ale pro zasvěcené pozorovatele je stejně, možná i více, fascinující až plná života.

Představy o pouštích jsou zatížené mnoha stereotypy: vedro, plazi (přesněji hadi) a především duny a písek. Ve skutečnosti je v mnoha pouštích písek vzácný, stejně jako duny. Když už narazíme na písek, je různorodý. Můžeme zrníčka rozdělit do několika kategorií: kulatá, oválná, hranatá, bílá, černá, hnědá, a dokonce i vícebarevná.

S pouští bývá spojována jak představa jednotvárnosti a nudy, tak představa nebezpečí. Mají nesčetné podoby. Pouště nabízejí a využívají se k různým účelům. Návštěvníky mohou být jak běžní pěší turisté, tak dobrodruzi vyhledávající extrémní nebezpečí. Milovníkům jógy a meditací slouží poušť jako kulisa bez předmětů, které by je rozptylovali. Lidé, kteří jsou nábožensky založení hledají v poušti blízkost k Bohu. V neposlední řadě jsou tu domorodí obyvatelé, kteří tu žijí, přežívají a poušť pro ně nic více ani nic méně, než domov neznamená než. Stále se nám zdají pouště jednotvárné? Kdepak. [5]

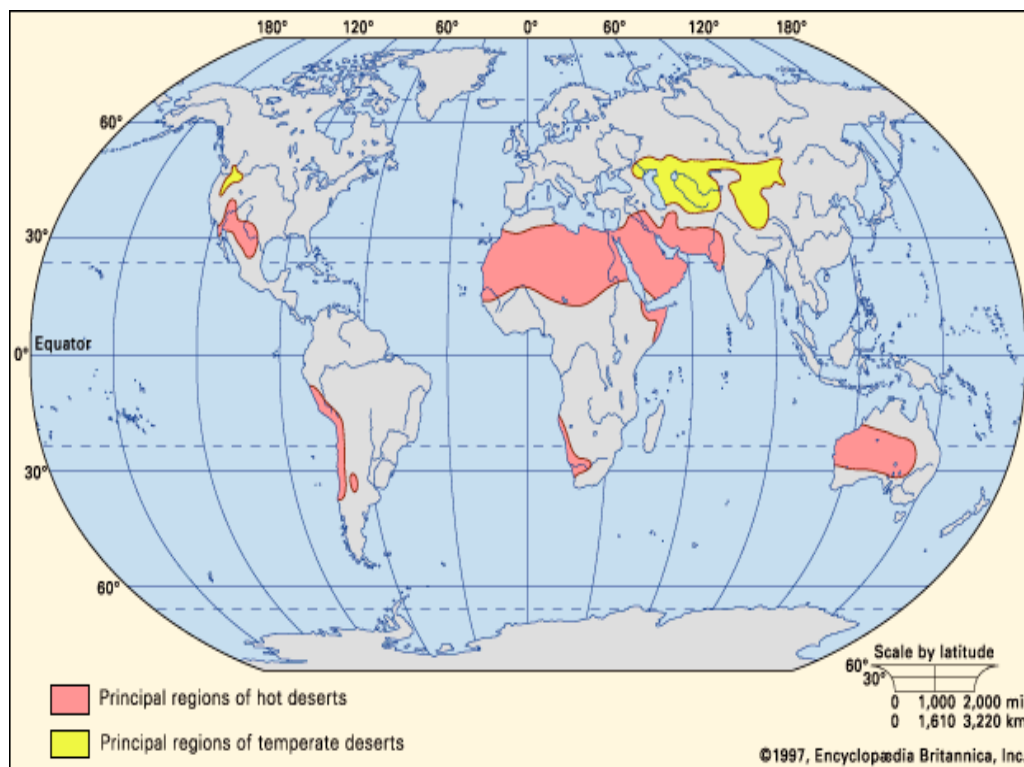
1.2 Geologický popis pouště

Velmi vzácnými poznávacími znaky pouště jsou: světla, pachy a zvuky. Můžeme říct, že poušť je pravým opakem zbytku světa s mnoha podněty. A přesto nepatří mezi fádni a neztrácí půvab.

Podle anglicko-jazyčných geografů je poušť území bez povrchové vody, bez ohledu na to, jaké rostliny tu najdeme. [5]

Více než polovina Viktoriiny pouště, kterou najdeme v Austrálii, je porostlá eukalyptovými lesy, trávami a křovinami. V Austrálii na poušti Tamana bylo okolo roku 1996 zaznamenáno přes 1073 druhů rostlin. „Skutečné“ pouště jsou naproti tomu opravdu chudé na vegetaci. V Libyjské poušti ve východní části Sahary a na území Alžírsko a Mali, stejně tak v poušti Lút, kterou najdeme v Iránu je vegetace na nulových hodnotách, což ale neznamená, že na těchto místech nenajdeme život. Spolehlivými znaky jsou klimatická kritéria a také absence anebo výskyt určitých rostlin. Například v severní části Sahary najdeme trávu, která nese název halfa. Halfu najdeme také v západní a jižní části Středomoří, v částech, které ale nejsou součástí pouští.

Na světadílech severní polokoule, hlavně pokud se jedná o „Starý svět“ (Afrika, Evropa, Asie) vidíme jednu poušť vedle druhé. Tento písečný pás se táhne od Sahary až po Thátskou poušť až do Číny (viz obr 1). *„Příčiny vzniku pouště mohou být různé. Nejběžnější jsou pasátové neboli obratníkové pouště: vlhký vzduch nad rovníkem stoupá nahoru a poté odtéká na sever a na jih směrem k pólům. Cestou vzhůru se ochlazuje, vodní pára kondenzuje, tvoří se mraky a silně prší. Na zhruba třicátém stupni zeměpisné šířky vzduch zase klesá dolů a dochází k opaku: zahřívá se a zbývající vlhkost se z něho odpařuje. Vzduchové masy nyní proudí nízko nad zemí od severu a jihu v podobě mimořádně suchých pasátů a vracejí se k rovníku.“* Pasát, tedy typ větru, který vzniká kolem rovníku, má na svědomí vyprahlost pouští. [10]

Obr. 1: Mapa rozložení pouští [6]

1.3 Vznik písku na poušti

Písek vzniká mělněním kamene. Proces vzniku písku je závislý na čase, vlhkosti a teplotě. V teple během dne se vlhkost přirozeně roztahuje a v chladu se naopak smršťuje. V horninách se tedy díky proměnlivosti tvoří malé, nenápadné prasklinky, ty se pozvolna a přirozeně zvětšují, až se ulomí kus kamene. Kámen se stejným procesem pak drolí na menší a menší kousky až do finální podoby, tedy na zrnka. Ty následně pomáhají k obrušování hornin. Pasát netvoří jen skalní hříby, jak správně geograficky můžeme nazvat proces, který trvá už několik milionů let, ale vznikají při tom masa písku, z kterých se tvoří duny. [5]

Obr. 2: Pohled na horniny na poušti (vlastní foto) [7]

2 POUŠŤ A PÍSEČNÁ BOUŘE

2.1 Písečná bouře

Můžeme říct, že písečná bouře je mnohem vzácnější přírodním úkazem, než jsou běžné představy. V pouštích, které se nachází na severní polokouli dochází k bouřím při přechodu chladné zimy do teplejšího léta, zhruba v období od února do léta. Na druhé straně polokoule, tedy jižní dochází k bouři o půl roku později, a to od června do února. Málokdy se jedná o děsivé a silné bouře, které dokážou pohřbít skupinu lidí. Řada mýtů povídá o bouři (v saharské oblasti Taklamakan) Kara-buran, která se nejčastěji objevuje od února do konce června. Tato černá písečná bouře zatemňuje nebe celé dny nebo dokonce i týdny. Říká se, že pohřbila nejen skupiny lidí, ale i celá města. Další pověst praví, že bouře zasypala armádu jednoho čínského císaře. Duna měla být velká 250 metrů. Švédský cestovatel Sven Hedin popsal v deníku svých expedic: *„Když nám bouře zavanula přímo do tváří, museli jsme zastavit, abychom se neudusili. Přikrčili jsme se a skryli jsme obličej za velbloudy.“* [5]

Zatímco jiné jevy, které se týkají povětrnosti se často ohlašují s několikahodinovým předstihem, varování ohledně písečné bouře se hlásí na poslední okamžik. Při jedné bouři, kterou popsal ve své knize Michael Martin popisuje bouři takto: *„ I při jedné z nejprudších písečných bouří, které jsem zažil, zůstávala za námi a nad námi zářivě modrá obloha, avšak proti nám se zničehonic valil jakýsi žlutý válec. Nejdřív byl poměrně malý, nicméně se rychle zvětšoval a před námi se zvedala stále příkřejší zeď - zeď, která se nezadržitelně přibližovala. Pak se do nás zničehonic opřel horký vítr a zvedl a rozvířil všechno, co nebylo přibité. V příštím okamžiku vzduch ztěžkl pískem a viditelnost se snížila sotva na metr. Nevěděli jsme ani, kde je nalevo a kde napravo, naprosto jsme ztratili orientaci. Tudiž jsme zkrátka zůstali stát na místě a čekali. Po pár hodinách se postrach přehnal.“* [5]

Písečné bouře bývají přirovnávány našemu oparu nebo mlze, které vymažou všechny barvy a ze slunce se stane mdlá skvrna na obloze. Zajímavé jsou globální jevy spojené s cirkulací pouštního písku a prachu v atmosféře. Každým rokem, většinou kolem dubna, se ve zprávách mluví o počasí, které zmiňují písek ze Sahary. Jedná se velká mračna, která létají nad Evropou. Na každém autě, zahradním keříku, parapetu zůstává viditelná vrstva. Pro nás v Evropě je to skoro nedůležitý jev. Ale z globálního hlediska má nepředstavitelně pozitivní význam. Vítr ze Sahary roznese prach až přes Atlantik a snese

se v oblasti amazonských pralesů. Dá se říct, že zajišťuje doplnění živin – „hojení“ Amazonského pralesa, našich plic světa. Běžné srážky totiž v Amazonii odplavují důležité živiny z půdy. To, že je Sahara schopná hojit Amazonské deštné lesy mi připadá fascinující. [5]

To, že je písečná bouře nepředvídatelná nám může potvrdit ve svém cestopise Bruno Baumann. Cestopis nese název Tulák po pouštích, mé putování po písečných mořích světa. Bruno popisuje svůj kontakt s bouří takto: „*Za dvě až tři hodiny vedro skončí, pomyslel jsem si, pak se na mě poušť bude znovu usmívat jako ráno, a možná i přátelštěji. Pak se opět objeví stíny, barvy se vrátí – a s tím i má životní energie. S takto příjemnými myšlenkami jsem upadl do dřímoty, z níž jsem byl nešetrně probuzen, když mě prudký závan větru zavalil hromadou písku. V mžiku jsem byl na nohou, ale ještě, než jsem setřásl prach, zafícel na hřebenu duny další větrný poryv a zvířil písek do podoby fontány. Stál jsem uprostřed toho a zrnka písku se na mě snášela jako krupobití. S přimhouřenýma očima jsem se pátravě rozhlížel dokola. To, co jsem viděl, věštilo nepříjemnosti. V rozlehlosti moří na vrcholu hor, v arktických oblastech a v džungli – všude tam příroda ohlašuje prudkou změnu. Poušť však porušuje veškeré zákony. Nedřímá jsem si ani hodinku a svět stál na pokraji zkázy, Namísto hry barev a stínů na dunách teď na jejich vrcholcích vlály závoje písku jako potřhané vlajky a namísto přátelského úsměvu, který jsem si vysnil, cenila poušť zuby. Slunce zmizelo za hrozivý černý oblak, který se ke mně blížil jako parní válec. Bez rozmyšlení, hnán pouze instinktem, jsem se snažil utéct. Marná snaha. Bouře se vši silou propukla přímo nade mnou. Stejně, jako se rozbouří vlny v moři, dal se do pohybu i písek. Zrnka písku vířila ze všech stran kolem mě a dřív, než jsem stihl vyhledat úkryt, se mi do krku dostal jemný prach a zrnka písku páčila v očích jako řezavé uhličky. Napůl slepý jsem se potácel dolů po duně a hledal pomoc. Bouře udávala směr. Nedalo se však nijak chránit, nebylo kam se ukryt. Když jsem se dostal na úbočí dřepel jsem si do písku a pozoroval jsem, jak se sám pomalu stávám součástí pouště.*“ [1]

2.2 Poušť jako živý ekosystém

Dnes jak je nám už známo, nejsou pouště jen mrtvá místa bez života. Mají svou charakteristickou faunu a floru. Najdeme zde 183 druhů rostlin, 26 druhů savců, 36 plazů a 119 ptáků. V oblasti Wadi Rum byl vyhuben levhart skvrnitý pro lov kožešin. Taktéž kriticky ohrožený je kozorožec núbijský, kterého najdeme v Jordánsku, Arábii a Izraeli. Kozorožec byl vyhuben pro chutné maso. V roce 1999 byla oblast Wadi Rum, která se

nachází v jižní části Jordánska, známou mezinárodní organizací na ochranu ptáků. Pro území je významný orel damani a z druhů červeného seznamu globálně ohrožených druhů např.: orel královský, orel bělohlavý. Z plazů je zde hojně zastoupení. Varan pustinný, jeden z nejjedovatějších hadů zmije pestrá, zmije rohatá a příbuzná zmije Gasperetti. Dnes pouště pokrývají třetinu zemského povrchu. Pouště se rozprostírají na všech kontinentech. Největší se rozkládají v Africe, Asii a Austrálii. Zůstaly spolu s ledovými pustinami poslední prázdnou oblastí, protože člověk je pouze schopný přežít v oázách. Pouště, ale nejsou pustiny. Jsou nekonečně rozmanité. Pouště můžou být horské, kamenité a pískové. Každá má svůj tvar a barevnost. Existují pouště pobřežní jako například Namib nebo částečně chilská Atacama, kde vlhkost vzduchu je relativně vysoká oproti pouštím, které se nachází tisíce kilometrů od nejbližšího moře. Mezi tyto pouště můžeme zařadit pouště ve Střední Asii. Poušť Kalahari, která leží v Africe je opakem. Žijí zde masa živočichů i rostlin a člověk je, zde schopný žít nomádkým nebo polo nomádkým způsobem života. Poušť Gobi toho není výjimkou.

Existují pouště plné oáz jako například Taklamakam nebo nám známá Sahara. Tyto dvě pouště křížují prastaré trasy karavan. Mezi horské pouště patří poušť Tibetu s Transhimálajem a náhorní plošinou Čangthang, která je liduprázdná. [8]

2.3 Flora a fauna na pouštích

Nejvyprahlejší ekosystém a nejvíce chudý na biologickou rozmanitost patří poušť. Existuje mnoho druhů pouští a často jsou opomínané. Mnoho lidí ani netuší co je poušť a jaké má jedinečné vlastnosti. Pouště patří mezi bioklimatické krajiny, která je charakterizovaná nízkou mírou srážek, extrémními teplotami, suchým podnebím a suchou půdou. V poušti lze nalézt jen malé procento rostlin a zvířat. Toto malé procento je schopné se přizpůsobit těmto drsným životním podmínkám. Pouště celkově pokrývají asi čtvrtinu povrchu Země. Pouště rozdělujeme do dvou skupin. Horké a ledové. Do horkých pouští se řadí například Sahara, Velká arabská poušť, Gobi. Do ledových patří například Antarktida. Pouště se vyskytují na všech pěti kontinentech. V horkých oblastech pouště je sluneční záření velmi intenzivní, teploty jsou vysoké a půdy často kamenité nebo písčité. Na polárních pouštích je teplota pod 0°C, klima je velmi suché a nachází se zde velmi malé procento flóry a fauny.

Mezi základní vlastnosti pouště patří malé srážky a suché počasí. Pouště jsou oblasti, kde prší velmi zřídka, může se říct, že se jedná o oblasti, kde se netvoří mraky. Oblast se stává

pouští, tehdy pokud spadne méně než 250 mm srážek za rok. Tento nedostatek srážek vede k suchu půdy a biologickému nedostatku. Nedostatek srážek vede k vyprahlé a suché půdě. Tyto půdy jsou chudé na živiny. Pokud se jedná o polární poušť je země pokryta vrstvou ledu.

V poušti jsou horké, studené a extrémní teploty, které závisí na okolnostech. V polárních oblastech je teplota obvykle pod 0 °C. V horkých oblastech je teplota nad 40 °C a silné sluneční záření. Často je ve většině pouští velký teplotní rozdíl mezi dnem a nocí.

Počet živočichů a rostlin je v poušti velmi nízký. Nedostatek živin a srážek jsou jeden z důvodů, které brání rozvoji a růstu organismů v této oblasti. Většina živočichů v poušti používá mechanismy k ukládání vody, které mají přizpůsobeny. Málo živné půdy a eroze. Vítr a větry v oblastech pouště jsou často silné a trvalé. Způsobují erozi půdy kvůli nedostatku vegetace. Eroze může být spojena s nízkými srážkami a následně vede k vyčerpání živin z půdy. a to brání k dalšímu kroku, který souvisí s růstem rostlinných organismů. Pouštní flóra je specifická a často vzácná. Důvodem je nízká vlhkost a mnoho rostlin není v těchto podmínkách schopná provádět fotosyntézu. Flóra se liší podle typu klimatu. V horkých pouštích došlo ke přizpůsobení života nepříznivým podmínkám. Vyskytují se zde trnité, odolné a šťavnaté rostliny s vysokou schopností zadržování vody. Mezi nejznámější flóru patří: kaktusy, agáve, akácie, růže z Jericha. V polárních pouštích je malá vegetace kvůli chladu, permafrostu a nedostatku srážek.

Zvířata, která jsou přizpůsobena pouštnímu prostředí a mají funkční organismy, které udržují a hydratují tělo vodou. Někteří lidé se skrývají v norách, aby během slunečného dne se vyhnuli teplu a přímému kontaktu se Sluncem. Polární pouště Arktidy má mnohem více živočišných druhů než pouště Antarktidy. V nejvzdálenějších oblastech pouště žijí medvědi, lišky, sobi, zajáci a další savci, kteří mají srst přizpůsobenou životu v mrazu. Velryby, kosatky, tuleni, ryby a plankton žijí v oblasti pobřeží a v oceánech. V oblasti Antarktidy vynikají tučňáci, albatrosi, rybáci. Většina žije v blízkosti pobřeží.

[9]

Mezi zvířata, která se nejčastěji objevují na poušti se řadí tyto:

Pouštní liška

Pouštní liška, fenek, patří mezi nejmenší psovitě šelmy. Tělo je okolo 30 cm dlouhé a vysoké okolo 15 cm. Pouštní liška je charakteristická svou hustou a jemnou srstí, která je ve světle pískovcové zbarvení. Toto zbarvení slouží ke krytí. Proti vysokým teplotám má fenek vyvinuté nápadně velké ušní boltce, velké tmavé oči jsou přizpůsobeny pro život v noci.

Zmije rohatá

Zmije rohatá a zmije písečná jsou nápadné růžovými výrůstky, které najdeme nad očima. Obě se vyznačují ochranným žlutohnědým zbarvením. Při lovu číhají na svou kořist zahrabány v písku až na oči a nozdry.

Období velblouda

V 1. století př. n. l se poprvé objevuje na skalních rytinách jednohrbý velbloud – dromedár. Velbloud se dostal do severní Afriky v době, kdy kůň dožíval následkem nedostatku vody a pastviny. Příchod velblouda dokázal navázat spojení mezi jihem a severem. Toto spojení trvá dodnes. Výhodou dromedára jsou jeho široká chodidla, která se neboří do písku a je vytrvalejší než kůň. Velbloud se stal užitečným jízdním, hospodářským a nákladním savcem. Beduíni ze srsti tkají stany, přikrývky. Kůži využívají na brašny a sedla. .

[3]

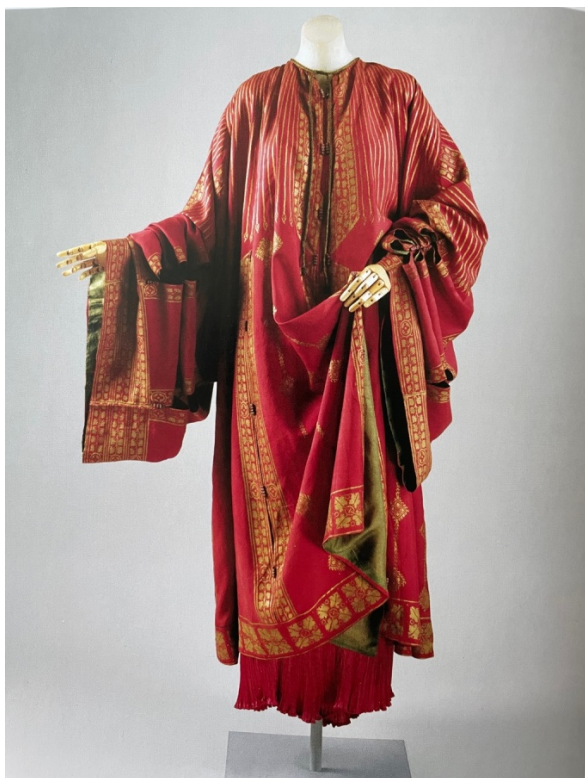
3 POUŠTNÍ MOTIVY JAKO INSPIRACE ODĚVNÍCH NÁVRHÁŘŮ

Motivy, atmosféra, kultura blízkého východu, barevnost, střihy, tvary, struktury pouště a pouštní bouře byly často inspirací mnoha módních tvůrců. Ráda bych zmínila pár návrhářů napříč stoletím, kteří byli průkopníky. Ráda bych zmínila i několik tvůrců z dnešní doby.

3.1 1900–1945

Hedvábný kaftan – Mariano Fortuny (1871-1949)

Hedvábný kaftan byl spojnicí několika oděvních tradic v různých částech světa. Mariano Fortuny během své kariery vytvořil několik typů kaftanu, které vycházely z odlišných kultur. Tento kaftan je symbolem spojení hned několika kultu například: africké, čínské a japonské. Konceptem při návrhu a realizaci modelu byl večerní oděv. Kaftan, díky svojí linii, objemnosti materiálu, barevnosti a určité výstřednosti strhával a přitahoval pozornost společnosti. Delphonos byl základem nejslavnějšího kaftanu. Vycházel z forem starého Řecka. Používal na nich svou techniku a to plisování, které si následně nechal patentovat. [10]

Obr. 3: Hedvábný kaftan [10]

Experimenty ve tvaru a střihu

Úplný odklod od rovné siluety šatů ve dvacátých letech k oděvům, které tvarovaly siluetu byl šokující, riskantní a náhlý. Změnu siluety měla na svědomí pařížská módní návrhářka Madeleine Vionnetová (1876-1975). Její experimenty ve struktuře a ve střihu oděvu vytvořily nový rozměr mezi tvarem a materiálem. Její klasické a běžné metody výroby oděvu vycházely ze šířky látky a jen z mála se týkaly střihu. Vionnetová dokázala spojovat tyto metody s technikami z Východu. Madeleine je obecně uznávána jako autorka diagonálního střihu – materiál je stříhán šikmo, nikoli po osnově. Díky střížení materiálu dochází k přirozenému pootočení. Šikmo střížené části a pruhy ovinuté kolem těla posunuly až zastínily tradiční střih. Zastínila knoflíky, zipy i jiné možnosti zapínání a díky tomu vznikla přirozená silueta padnoucí k postavě a zároveň plnily funkci volně splývající. [10]

Obr. 4: Pyžamový úbor z hedvábného krepu s vlající šálou model Madeleine Vionnetové, autorem fotografie George Hoyningen-Huene (1931) [10]

1950–1970

Stylové úplety – Sonia Rykielová (1930-2016)

Pletené oděvy jdou do popředí vysoké módy v sedmdesátých letech 20. století. Návrháři pletených navrhovali kompletní kolekce od hlavy až k patě. Sonia Rykielová patří k prvním návrhářům, kteří pozvedli pleteniny a pletený oděv ze řemeslného nevkusu na vyšší úroveň moderní módy. Rykielová byla zastáncem mladistvé estetiky a prosazovala přiléhavou siluetu s vysokými průramky. Návrhářka patřila do skupiny módní dekonstrukce. Její typický rukopis spočíval v neukončených okrajích, příznání rubových švů, průkopnické detaily. [10]

Obr. 5: Pletený komplet od návrhářky Sonie Rykielové [10]

3.2 1990 až po současnost

V současnosti si nová generace afrických návrhářů si drží přední příčky a uznání díky svým nápadům i celkovému konceptu jejich kultury. Afričtí návrháři jsou podporováni rozvojem infrastruktur, vládami různých zemí a i vzděláním, aby mohli dále rozvíjet bohaté kulturní tradice a vytvářet neobvyklé kolekce. Ve svých pracích kombinují tradiční materiály se sezónními trendy. Za zmínku stojí nigerijský návrhář Duro Olowu, který navrhuje dámské modely. Jeden z nejznámějších modelů od Durova je kaftan. Kaftan v jeho verzi byl zkrácený, lehčí. Šlo o pohodlné, nenucené šaty, které se vlnily při chůzi [10]

Obr. 6 Šaty Duro [10]

Francesco Scognamiglio (1975)

Francesco Scognamiglio v roce 2014 představil na milánském týdnu módy podzimní kolekci pro rok 2015. Tato přehlídka pro Francesca byla klíčová. Návrhář navzdory svých přirozených sklonům, které se snaží o každodenní módu. Představil kolekci trochu jiného rázu. Scognamiglio patří mezi nejlepší návrháře kalhot. Tuto sezónu byly v trendu kalhoty s vysokým pasem, rovnými nohavicemi a přiznaným zlatým zipem. Tyto kalhoty zkombinoval s přepásanými saky se šálovým límcem a mohérovými svetry. Tentokrát

své dokonalé kalhoty zakryl šaty, bundami, kabáty. Celá show se nesla v romantickém směru. Jeden z hlavních prvků byly prošíváné bundy s propracovaným motivem, který připomínal písečné duny. Přesněji okamžik, kdy zapadá slunce nad písečnými dunami.

[11]

Obr.7 Prošíváná bunda, kolekce podzim 2015 Francesco Scognamiglio, autor fotografie Gianni Pucci [12]

Obr. 8 Prošívaná podšívka, kolekce podzim 2015 Francesco Scognamiglio, autor fotografie Gianni Pucci [13]

Christian Siriano (1985)

V roce 2012 Christian Siriano uvedl kolekci jaro 2013. Hlavní inspirací kolekce bylo představení *The Dream* z *American Ballet Theatre*. Siriano jako sám bývalý tanečník neodolal vystoupení a přenesl to co viděl na jevišti na mola. Jednalo se o sérii pohledů na moderní, a přitom elegantní ženu. První část modelek zdobila dráhu mola ve světle růžových puntíkatých kostýmků. Kostýmky si měly tanečnice obléknout mimo jeviště. Jako další následovaly společenské šaty, které byly doplněny koženou bundou. Siriano ji nazýval *rebelská balerína*. [14]

Část kolekce nesla inspiraci písčnými dunami. Vzor, kterým byly modely zdobeny nesl nádech pouští. Příjemné spojení barev vytvořilo lehký a elegantní vzhled. Vzor připomínal zapadající slunce nad písčnými dunami.

*Obr. 9 Vzor písečných dun, kolekce jaro 2013 Christian Siriano, autor fotografie
Amande de Simone [15]*

ZARA

Španělská módní značka ZARA hledá inspiraci v severní Africe. Kolekce jaro-léto 2019 míří do pouště ve svěžích siluetách. Kolekce se skládá z lehkých kaftanů, kalhot volného střihu a nesmí chybět zdobné tuniky. [16]

Kolekce nese příjemné přírodní odstíny barev. Příjemná slonová kost tvoří nejsvětlejší barvu kolekce. V kolekci převládá okrová, hnědá, khaki, tmavě šedá. Barevnost uzavírá černá barva, která je nedílnou součástí. Jednotlivé modely jsou volnějšiho střihu přepásané páskem. Dochází ke zdůraznění ženské siluety.

Obr. 10 Kolekce ZARA inspirovaná pouští 2019 [17]

3.3 Film Duna (2021)

Jacqueline West (USA) Bob Morgan (USA)

Jacqueline West patří mezi nejuznávanější kostymérky Hollywoodu. Byla několikrát nominovaná na Oscara za snímky Podivuhodný případ Benjamina Buttona (2008), REVENANT Zmrtvýchvstání (2015), Duna (2021) [18]

Bob Morgan je americký kostymér, který byl nominovaný v kategorii za nejlepších kostýmů Academy Awards za film Duna (2021)

Mezi mé oblíbené patří film Duna část 1., která je inspirovaná knihou autora Franka Herberta (1920-1986, USA)

Jedná se o příběh, který se odehrává na planetě Arrakis. Planeta je zdroj vzácného koření – melanže. Ten poskytuje zvláštní psychické schopnosti, které umožňují cestování vesmírem. Tisíce kostýmů z filmu Duny představují tři příběhy ze světa. Návrháři se inspirovali barvami trhu s kořením v Marrákeši a kultovním snímkem Lawrence z Arábie. Lawrence byl britský voják, který se postavil proti povstání v Osmanské říši.

Štáb měl několik úkolů, které sloužily k inspiraci a následné realizaci kostýmů. Například musel dovézt písek z míst, kde probíhalo natáčení. Písek sloužil k tomu, aby dokázali sladit jednotlivé kostýmy s barevností pouště. Neobvyklou až speciální kapitolu tvořily

pouštní obleky, které podle děje, musí nosit všichni obyvatelé planety Arrakis. Kostýmy byly vyrobeny přesně podle popisu autora knihy. Jednotlivé modely kopírovaly tělo každého

herce a byly vytvořeny z gumy. Na snímku jsou zachycené čtyři hlavní postavy. Jako první zleva je Lady Jessica (Rebecca Fergusonová) ztvárnila roli matky a vévodkyně, vedle ní stojí Chani (Zendaya), která hraje roli příslušnice zdejších původních obyvatel Fremenů. Stillgar (Javier Bardem) původní obyvatel Fremenů. Paul Atreides (Timothée Chalamet) jedná se o mladého chlapce, syna vévody a vévodkyně, hlavní postava příběhu.

Obrázek 11 Kostýmy z filmu Duna (2021) [19]

4 BAREVNOST, TVARY DUN

4.1 Barevnost

Z mého pohledu výtvarníka se z výšky dá poušť přirovnat k malířské paletě. Zářivě žlutá, sytě oranžová jsou základní barvy písku, které přechází do růžových, červených až hnědočerných a černých odstínů palety. Barvy pouště se mění podle denního světla i podle ročního období. [20]

Co se týká barevnosti, využila jsem celou škálu, kterou je možné vidět na poušti a během písečné bouře. Podle inspirační koláže je vidět, že barevnost je od světlých tónů až po ty tmavé. Pro svou práci jsem upřednostnila béžovou, hnědou, šedou a černou kombinaci, které jsou mi pocitově nejbližší.

Obr. 12 Moodboard – inspirace a barevnost [21]

4.2 Tvar dun

Tvarosloví dun je samo o sobě kouzelné. Při tvorbě kolekce

Co se týká tvarosloví, využila jsem tvary dun –přesněji písku. Sílu bouře a tvarosloví dun jsem přenesla do částí oděvů. Poušť pro některé může znamenat a působit jako rozpadlé pohoří. Zároveň může působit tajemně, vznešeně a jedinečně. Působením větru vznikají na povrchu čeriny. Čeriny jsou pravidelné vlnky písku, které se neustále pohybují po celé poušti. Při tvorbě struktur jsem využila tvary vlnek a přenesla je do struktur oděvů. Tyto vlnky na základě pocitů při tvorbě práce.

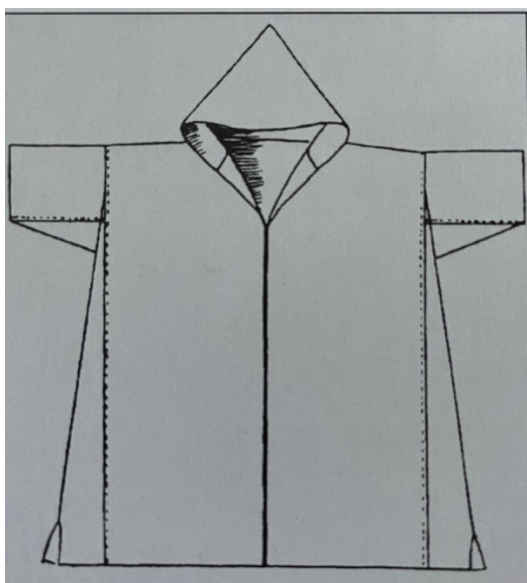
Obr. 13 Písek – struktura (vlastní foto) [22]

5 ODĚV, POKRÝVKY HLAVY A KOSMETIKA

Oděvy obyvatel saharské pouště mají velmi často jednoduchý střih. Základem pro pánský i dámský oděv jsou košile s dlouhými rukávy. K oděvu bývá často připojena kapuce. Podle materiálu jde poznat pro jaké roční období oděv slouží, jestli se jedná o letní nebo zimní kousek. Nejjednodušší oděv tvoří různě dlouhé pruhy materiálů, které si obyvatelé ovíjejí okolo svého těla. Podle oděvu a barvy je možné poznat z jaké sociální skupiny obyvatel je a dokonce i z jaké oblasti pochází. [23]

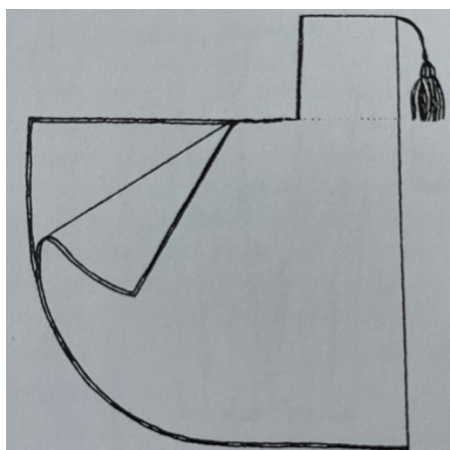
5.1 Pánský oděv

Jako základ pro pánský oděv je košile, která je tvořena z různých střihů a materiálů. Nejčastěji však uvidíme košili s dlouhými rukávy a kapucí, která se označuje jako *džalaba*.

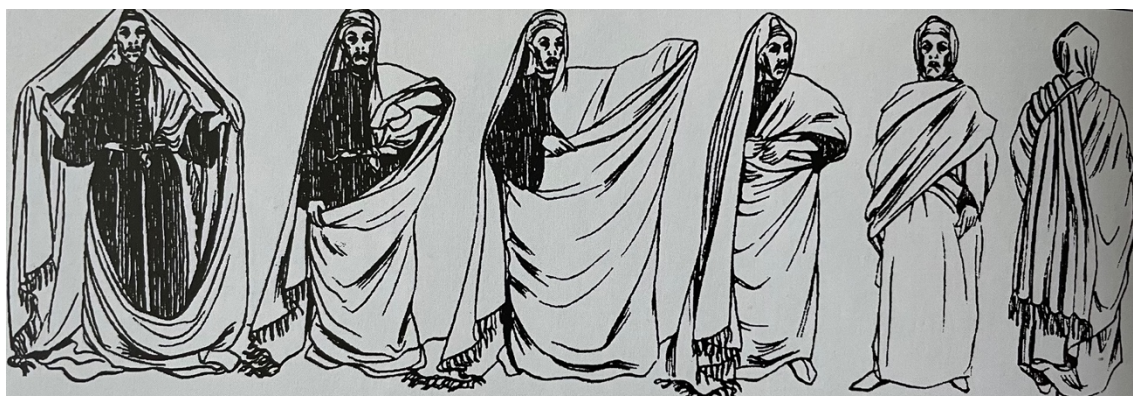
Obr. 14 Džalába [24]

Příslušníci aristokracie ve městech nosili pláště jednoduchého střihu, *selham*. Selham připomíná na první pohled pláštěnku bez rukávů, která se dá zapnout pod krkem. Kapuci zdobí hedvábný střepec.

Obr. 15 Selhama [25]

Jako doplňkem v pánském odvětví sloužila *ksa*. Ksa je dlouhý pruh z materiálu, který se omotával kolem postavy. Jeden konec se upevní za pas. Druhý se přehodí obloukem přes druhé rameno a hlavu. Potom se ksa nařasí okolo paže a konec se zasune do vzniklého prostoru. Druhý konec pruhu se přehodí přes rameno. Muž byl v oděvu zahalen, ale díky systému, kterým se pruh vázal mu zůstávají obě ruce volné. [23]

Obr. 16 Způsob oblékání ksa [26]

5.2 Dámský oděv

Zatímco velká část pánských oděvů je tvořena z jednoduchého střihu košile a dlouhého pruhu materiálu, který se omotává kolem těla, dámský oděv je rozmanitější. Po střihové stránce se jedná o mnohem náročnější zpracování. Jak už bylo řečeno u pánských oděvů, vzniká zde velký rozdíl, jak mezi městem a venkovem, tak i mezi sociální vrstvou.

Nejoblíbenější oděv je *haik*. Jedná se o dlouhý pruh jemné vlněné nebo lněné tkaniny, který zakrývá celé tělo. Pruh tkaniny měl okolo 5 metrů a nejčastěji byl v černé barvě. Způsob a techniky zahalení se napříč zeměmi liší. Jako první krok k omotání haiku je přehození přes ramena.

Obr. 17 Ženy v haiku byla zcela zahaleny. [27]

Dalším oblíbeným kouskem je *handira*. Handira je pruh vlněné tkaniny, která se přehazuje před ramena. Handiry bývají často zdobeny vytkávanými geometrickými vzory.

Kalhoty jsou důležitou součástí dámského oděvu. Kalhoty se šijí z nejrůznějších materiálů. Co se týká střihu je velmi prostý. Obvykle to byly dvě nohavice, které spojuje široký pruh. Často se nohavice směrem dolů zužovaly. Jako druhý typ kalhot byly široké, které ve spodní části byly staženy. [23]

Obr. 18 Městské ženy v širokých kalhotách [28]

Oděv židovských žen

Všední oděv žen přibližně v roce 1725 a později ve 20. století se nějak zvláště nezměnil. Skládal se z haleny zvané *bata*. Dlouhá a široká sukně s volány byla nedílnou součástí oděvu a šála *saja* byla přehozena přes ramena. Vdané ženy v židovských oblastech nosily oděv, který se neodlišoval od oděvu, který se nosil v pozdním středověku. Jako součást oděvu byla zavínovací sukně, která byla bohatě zdobena zlatou aplikací. K této sukni se nosil přiléhavý živůtek. K živůtku byly přišívány široké rukávy. Židovky, stejně tak jak arabky se výrazně malovaly. Oči se často líčily černě a to kohlem. Rty si zvýrazňovaly červeně. Důležitou součástí oděvu jsou pokrývky hlavy. Vypovídají o sociálním postavení majitele. Podle pokrývky se dalo určit, kde se kdo pohybuje. Nejčastější pokrývkou hlavy

je *šešije* nebo turban. Tyto dvě pokrývky byly dále doplňovány o další prvky, které zvýrazňovaly postavení majitele. [23]

5.3 Pánské pokrývky hlavy

Turbany jsou nejzajímavější a nejznámější pokrývky hlavy. Turban je vyráběný ze dvou částí. Nejdříve se zavine kus, který je obarvený indigem jako turban. Pak na řadu přijde druhý díl, který je řasený. Na jednom konci se vytvoří uzel, který se otočí dovnitř a položí na čelo. Druhý konec se stočí tak, aby stočená tkanina přiléhala k hlavě. Stočený kus se omotá okolo hlavy a konec se zasune. [23]

5.4 Dámské pokrývky hlavy

Pokrývky žen bývají často velmi bohatě zdobený. Často tvoří jednu z nejkrásnějších částí oděvu. Jejich velikost se liší, někdy zakrývají pouze vlasy, jindy i části těla. *Závoje* různých délek a barev jsou nejčastěji tradiční součástí svatebních oděvů. Závoj nenosí jen nevěsty, ale i vdané ženy, které bez závoje na ulici ani nevyšly. Na začátku 20. století začaly ženy nosit závoj vyráběný z transparentních materiálů. Každý závoj byl na konci zdoben motivy Fatimy ruky, geometrickými tvary nebo rostlinným dekorem. Závoj byl často dlouhý 2,5 metrů a široký 60 centimetrů. [23]

Obr. 19 Dámský závoj zdobený motivy [29]

5.5 Kosmetika

I když se může někomu zdát, že ženy, které chodí zahalené se nelíčí. Skutečnost je jiná. Podle některých cestopisů je dokázáno, že ženy v oblasti Egypta se líčily a zdobily své tváře více než samotné ženy v Paříži. Jako první zaujme výrazné líčení v oblasti očí. Správná vůně je nezbytná. Pečování o tělo nutností a návštěvy v lázních patřily na každodenní seznam povinností.

Co se týká líčení očí je typické lemování černou linkou. Tajemství tohoto líčení je černé barvivo, které se používá. Černému barvivo se říká *kohl*. Každá žena měla svůj originální způsob nanášení líčidel. Barvení vlasů hennou bylo součástí každé ženy. Henna se používala na k malbě na tělo. [23]

HENNA

Henna patří mezi nejstarší přírodní barviva na světě. Henu získáváme z listů řapíků keře, kterému se daří v suchých a horských oblastech. Latinsky se nazývá *Lawsonia Inermis*. [30]

Pečlivě provedené malby měly zkrášlovat ženu. Mimo jiné měly ochraňovat před zlými silami. Motivy, které se používají jsou obdobné jako u tetování.

Na počátku 20.století si ženy parfémy nekupovaly, ale připravovaly doma samy. Každá rodina skrývala recepty na výrobu parfémů. Jako nejčastější ingredience se používal růžový olej. Ženy v oblasti Egypta měly zálibu v pomerančovníku a jasmínu. K výrobě mililitrů parfému byla spotřeba o několika kilogramech jasmínu či pomerančovníku. Parfémy byly uschovávány ve zvláštních flakonech, aby vůně nevyprchala. Během války se k ženám z oblasti pouště dostaly skleněné flakony, které byly vyráběny v Karlových Varech. [23]

Obr. 20 Arabské líčení [31]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 PRAKTICKÁ – REALIZAČNÍ ČÁST

Praktická a realizační část je věnována výtvarné koncepci, zvolené technologii, postupu realizace, zkouškám až k výsledné části až po realizace jednotlivých modelů. Součástí praktické části budou také zkoušky z pletení a fotodokumentace oděvů. V realizační části jsem se zabývala technikou pletení a šití z pravé kůže. Pro design pletených struktur a oděvů jsem vycházela ze zkušeností z předešlého semestru.

6.1 Volba materiálu a technologie

Úvod do historie pletení

Historie pletení a pletařského průmyslu je ve srovnání s tkaným průmyslem poměrně kratší. Ve 13. století se můžeme poprvé setkat s prvními pletenými výrobky, a to konkrétně ve Španělsku. K dalšímu velkému rozvoji v pletařství došlo v 19. století, kdy se vyvinul pletařský stávek. V dnešní době se pletařské technologie stále více rozvíjí. Zdokonalují se vlastnosti pletenin, nové technologie, nové materiály a dochází k větší flexibilitě a použití pletenin v průmyslu. Pletenina je textilní útvar, který se nachází v ploše. Tento útvar vznikne vzájemným provázáním nitě nebo soustavy nití. Tyto plošné útvary rozdělujeme na dvě základní skupiny – osnovní a zátažnou pleteninu. V této oděvní kolekci se využívá zátažná pletenina. Osnovní pleteniny se dnes využívají zejména na záclony, dekorační textilie, krajky. Zátažné pleteniny se objevují u výrobků jako například noční prádlo, spodní prádlo, kojenecké oděvy, ponča, svetry apod. Mezi doplňky patří šály, šátky, rukavice a čepice.

[32][33]

Vlastnosti pletenin

Užitkové i vzhledové vlastnosti pletenin jsou ovlivněny: vazbou, materiálem, hustotou. Hustota řádků i sloupků je velmi důležitý parametr. Pomocí pletení se tvoří vazba, která zajišťuje provázání nití v pletenině. Způsobem, kterým je pletenina provázána ovlivňuje celou řadu užitých i vzhledových vlastností pletenin jako například splývavost, tažnost, pružnost, prodyšnost apod.

[34] [35]

Osnovní pleteniny se vyznačují těmito vlastnostmi: málo roztažná, hůře páratelná, odolnější v oděru, hladký povrch. U zátažných pletenin jsou to tyto vlastnosti: pružnost, tažnost, mačkovost, pevnost ve švu, splývavost a jiné.

Volba materiálu

Při výběru materiálu pro tuto bakalářskou práci na pletené výrobky bylo rozhodující vybrat správné příze se správným složením a požadovanými vlastnostmi. Je také potřeba dbát na to, o jaký typ oděvu se jedná. V této práci byly zvoleny polyakrylonitril, akryl a len. Kůže doplňuje pleteniny a objevuje se na modelu s kalhoty a topem a v doplňcích jako jsou masky na obličej.

Polyakrylonitrilová vlákna

Polyakrylonitrilová vlákna patří mezi vlákna ze syntetického polymeru. Polyakrylonitrilovým vláknům se může zkráceně říkat akrylová vlákna. Výrobny z akrylu jsou velmi podobné vlně. Často se tedy akryl směšuje s vlnou nebo se vlna nahrazuje akrylovými vlákny zcela úplně. Směsováním se využívají jednotlivé vlastnosti druhů vláken, které dále ovlivňují charakter příze a celkového výrobku. Vlákna jsou příjemná na dotek. Omakem připomínají vlnu. Nevýhodou akrylových vláken je vyšší oděr a sklon ke žmolkování. [35]

Vlákna akrylu jsou rychleschnoucí a snadno se perou. Materiál můžeme prát ve vlažné vodě, jemnější materiál pouze ručně. Výrobky z akrylu by měly mít šetrnější praní na mírnější teplotu. Při praní se může použít antistatický prostředek. Žehlení pouze mírné až střední. Napařování by se mělo vynechat. Sušení pouze na jemný program. Materiál se nesmí bělit.

Akrylová vlákna hřejí. Hřejí méně než vlna. Z akrylu se většinou vyrábí zimní tkaniny a pleteniny. Nejčastěji se objevuje směs s vlnou. Dnes je akryl oblíbený na dětské svetříky a doplňky. [35]

Len

Len patří mezi jednoleté rostliny, které dorůstají do výšky až 90 cm. Ke zpracování se využívají stonky lnu. Na dotek je len chladivý a pevný. [36]

Před prvním dovozem bavlny do Evropy, byl zdejším materiálem len číslo jedna. Lidstvo zná len původně v podobě nezpracovaných vláken surově vytažených ze stonků. Len se objevuje i ve starém Egyptě, kde jej pěstovali ve velkém množství. Do lněných tkanin zabalovali mumie. Lněné vlákno se získává z vnitřní kůry lýka stonku. Len je rostlinný materiál tvořený z větší částí z celulózy. Vlákno lnu je málo elastické, proto dochází k

nadměrnému mačkání lnu. U lnu se pomačkaný vzhled pokládá za přirozený. Vlhkost len absorbuje velice dobře, a dokonce schne mnohem rychleji než bavlna. [37]

Len rychle schne a snáší vyšší teploty. Může se žehlit i na vyšší teplotu. Sušení se doporučuje na vzduchu, tedy bez použití sušičky. Může docházet k polámání vláken. Doporučuje se nepoužívat bělicí prostředky, dochází ke snížení kvality materiálu.

Kůže

Zvířecí kůže je základní surovina pro výrobu usní a kožešin. Kůže chrání tělo zvířat před vnějšími nepříznivými vlivy. Kůže neboli řemen je vrchní povrch těla obratlovců. Useň je vyčíněná kůže, která mlže a nemusí obsahovat chlupy. Vláknitá struktura zůstává zachovaná. Syntetická useň je uměle vytvořená kůže ze syntetických polymerů. Může být v kombinaci s přírodními polymery. Kůže může být rozdělena na tři základní vrstvy: 1. pokožka (vrchní vrstva) 2. škára 3. podkožní vazivo. Pokožka je vrchní část kůže, která je složena z buněk. Buňky se neustále množí směrem k povrchu. Následně schnou, stárnou a v poslední fázi odpadnou ve formě lupů. Škára je nejcennější vrstva kůže. Obsahuje vláknité pletivo kolagen, který je charakterizovaný tažností, pružností a pevností. Podkožní vazivo patří mezi nejspodnější vrstvu kůže. Připojuje se k ní svalstvo. První kontakt s kůží jako oděvem se objevuje u pračlověka. [38]

Kůže se zpracovává v koželužnách, kde dochází k vyčínění, nabarvení a k další povrchové úpravě. Zpracované kůže se nazývá useň. Při činění se používá chromitá sůl nebo rostlinná třísla. [36]

Rozdělení kůže dle suroviny

Kůže se rozděluje do několika skupin. Většinou se kůže dělí podle toho, z jakého zvířete je. Mezi nejčastější typy kůže patří: hovězí, vepřoví, skopoví, kozí, teletina. Mezi exotické patří hadí kůže, ještěřčí, krokodýlí, pštrosí, velbloudí apod. V mé oděvní kolekci se setkáváme s kozinou, která je použita na modelu kalhot a vršku. Dále je použita hovězí, ze kterých jsou vytvořeny rukavice.

Kůže se zpracovává po částech nebo vcelku. Používají se zde dvě techniky. První technika nese název kruponování. Kruponování je dělení kůže v ploše. Jedná se o oddělování jaderných částí od řidších. Druhá technika dělení kůže je štípání. Štípání je dělení kůže v tloušťce. [38]

Kůže se smí prát na mírný program, který má málo otáček. Doporučuje se prát ručně. Kůže z lící strany zůstane nasáklá vodou. Je tedy potřeba jí sušit dlouho. Po uschnutí je nutné kůži důkladně promazat.

Kůži žehlíme na stupeň 1, nejlépe přes hedvábný papír nebo přes suchá šátek a to naruby. Při žehlení by se nemělo používat napařování. Čištění kůži se doporučuje nechat čistírnám anebo pomocí speciálně čistících prostředků. Produkty se doporučují pravidelně promazávat přípravkem na kůže, který lze zakoupit v obchodech s koženou galanterií, v jezdeckých potřebách a nebo v obchodech s motorkářským vybavením.

6.2 Současné oděvní trendy

Pletenina jako součást každodenního života nás všech. Tento rok tomu není jinak, a to nám potvrzují i trendy pro tento rok. Díky všestrannosti oděvů z pletenin se nám objevují napříč módě od společenské módy až po pleteniny pro ty nejmenší. Háčkované oděvy se nesmí vynechat. Háčkované oděvy se ukazují ve všech délkách a způsobech zpracování. Mezi další trendy pro tento rok patří kůže, transparentnost, která se může využít i v pleteninách a kapuce. [39]

1. Kůže

Na jednotlivých přehlídkách na letošním Fashion Weeku v Londýně, New Yorku, Miláně a v Paříži pro období jaro/léto 2023 dominovala kůže. Na jednotlivých modelech u několika známých módních domů jako například Yves Saint Laurent nebo Coach byly představeny kožené šaty, blejzry a overaly. Byla cítit rebelie. Návrháři se snažili dokázat, že kůže patří do kolekce jaro/léto těmi nejextravagantnějšími způsoby.

2. Transparentnost

Odhalené tělo je extravagantní a v kurzu. Průsvitné kousky působí odvážně, elegantně a výstředně. Transparentnost a výstřihy jsou dvě hlavní hesla, kterými se řídil například celý Fashion Week 2022 v New Yorku, USA. Výstřihy se letos vyskytují na neobvyklých místech. Topy a šaty s výřezy na ramenou, břiše. Objevují se i asymetrické v oblasti dekoltu.

3. Kapuce na způsob elegance

Když se řekne ve společnosti kapuce, každý si představí svůj oblíbený kousek a to mikinu. Největší světoví návrháři se letos rozhodli, že dají kapuci zcela nový rozměr. Představili nám ji v elegantním provedení. Versace, Yves Saint Laurent zakomponovali kapuci jako součást samotného modelu. Kapuce jako neodmyslitelná část šatů, bund, overalů či dokonce sak. Návrháři naštěstí upravili její tvar. Svým tvarem připomínala šátek, a stala se extravagantním a sofistikovaným oživením outfitu.

4. Háčkování, pletení.

Pletení a háčkování je součástí módního průmyslu už dlouhou dobu a bude nás doprovázet pro období jaro/léto 2023. Jako oživení pro samotné háčkování a pletení se staly třásně. [39]

6.3 Tvorba kolekce

Při tvorbě kolekce jsem vycházela z odstínů, které nám nabízí oblast pouště a samotná písečná bouře. Chtěla jsem se barevností přízí přiblížit co nejvíce inspiraci. Příze byly vybrány v odstínech černé, tmavě šedé, hnědé, béžové a bílé. Tyto příze jsem zkombinovala a snažila se o vytvoření vlastní škály odstínů. Hlavním používaným materiálem byly příze akrylové. Při tvorbě některých modelů jsem zkombinovala akryl se lnem například u světlého modelu šatů se štolou. Akrylové příze jsem vybrala z toho důvodu, jelikož splňovaly požadavky, které jsem očekávala od pletenin. Akrylová vlákna jsou příjemná na dotek, splývavá a jsou vhodná do pletacího stroje. Návrhy vzorů vycházely z předešlých zkušeností a z přípravy rešeršní a bakalářské práce. Jako hlavní zdroj inspirace pro mě byly písečné duny, poušť a písečná bouře. Pro vzorování a zvolení správné struktury, která se použije na finální oděvy, jsem vycházela z malých vzorků. Pletených zkoušek bylo upleteno několik s různou hustotou oček, kombinací příze a také s jinou strukturou. Všechny vzorky jsem předem naprogramovala a následně nechala vyplést strojem s pomocí pedagoga. Z upletených vzorků jsem následně vycházela pro tvorbu kolekce.

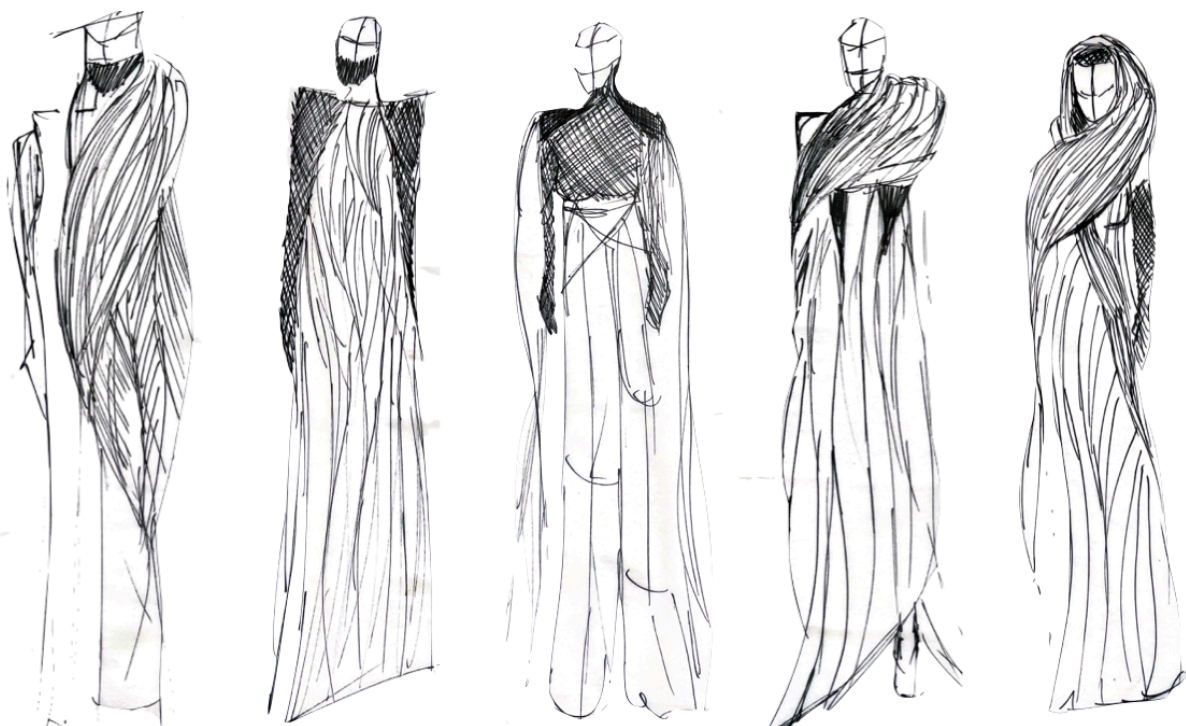
Oděvní kolekce

Na samotném začátku tvorby kolekce jsem si navrhla několik modelů na dané téma. Chtěla jsem, aby některé modely byly tvořeny ze štol, která bude zahalovat a chránit před písečnou bouří. K jednotlivým štolám jsem navrhla různorodé šaty, kalhoty a vrchní části oděvů. Kolekce oděvů využívá střihově jednoduchých a velkých ploch pletenin, které jsou doplněny oděvními prvky. V pletené části kolekce se opakují prvky jako je žebro, petinety, přenechaná očka v pravém i v levém směru a typické prvky pletenin lící a rubní očka pomocí, kterých dochází také ke vzniku struktury. V celé škále pletených dílů se využívá hustota oček, které podporují vzniklé struktury.

Některé modely jsou doplněny kůží a jeden z modelů je vytvořený z kůže. V modelech jsem využívala převážně více druhů materiálu jako například akryl a len. Jednotlivé modely oděvů vznikaly spolu, ale v průběhu tvorby kolekce jsem některé prvky obměňovala například struktury, materiál, střihové řešení. Některým modelům jsem naopak určité prvky přidala například pletený přehoz na koženém modelu.

Linie kolekce

Původní linie kolekce se od výsledných návrhů změnila. Jelikož nejde zcela odhadnout hmotnost, velikost pletených dílů. Některé vypletené díly jsou použité jiným způsobem, než byly původně navrhnuté. Konkrétně dva díly byly použity jako šaty se štolou. Původně měly být oba díly použity jako štola. Na základě těchto změn jsem vytvořila novou linii kolekce a překreslila do nové podoby modelů.

Obr. 21 Linie původní kolekce [40]

Obr. 22 Linie nové kolekce [41]

Shima Seiki NSSG 122- použité technologie, výrobní postupy a materiály

Programování se nachází na začátku výroby pletení. Jako první bod je důležité vycházet ze vzorků. Pomocí vzorků si vypočítáme šířku a délku finálního kusu. Pomocí jednoduché matematické operace vypočítáme hustotu řádků a sloupků. Tyto dva údaje jsou pro nás výchozí při zadávání počtu jehel, které budou plést. Tímto máme definovanou šířku a délku dílu. V délce díl není omezený, ale šířka dílu je dána počtem jehel, které se nachází v pletacím stroji. Jemnost stroje je dána počtem jehel v lůžku na délkovou jednotku-anglický palec. Tyto údaje jsou pro pletení výchozí a bez nich se plést nedá. Po definování těchto údajů se pletení posouvá k naprogramování. Daný díl, který má určitý počet sloupků a řádků, musí mít vyřešen pevný začátek a konec. Po dokončení technického začátku dochází k samotnému pletení. Na začátku pleteného dílu se volí patent, hladká obouliční nebo dutinka. Na konci je potřeba pleteninu zakončit nepáratelným způsobem, proto se volí řetízek. V neposlední řadě je nutné nastavit parametry k napětí příze, odtahů, hustoty, rychlost pletení, velikost oček a pozice pro vodiče. Tyto parametry nám udávají finální podobu a je nutné, je mít správně nastaveny. Samotný program je velice bohatý na funkce, možnosti programování a na způsoby pletení. Dvě základní barvy tvoří červen a zelená. Červená představuje lícní očka s automatickým přenosem. Zelená jsou rubní očka s automatickým přenosem.

Ve strukturách a v samotných dílech, které jsou použité v bakalářské práci využívám lícní, rubní a petinety. Převěšenými očky se docílí jednoho ze způsobů struktury, která připomíná duny a písek. K tvorbě struktur využívám i lícní a rubní očka. Ukázky vzorků jsou tvořeny z předchozích získaných zkušeností, které jsem si vyzkoušela při tvorbě semestrální práce. Žebra ze kterých jsem vycházela, jsem mohla dotvářet a přetvářet do finální podoby, která se následně pletla. Vzorování pletených dílu vzniklo pomocí petinetů, přemístěných oček, změn hustot v délce pleteniny.

Při vzorování se používají menší rozměry pro vzorky než na finální pletení. Může se stát, že velké díly mohou být malinko odlišné od malých vzorků. Rozdíly, které jsou mezi vzorky a skutečnou pleteninou jsou dány rozměrem, odtahem, velikostí, přízemi, kombinací vazebných prvků a dalšími parametry, které ovlivňují finální tvar pleteniny. Během pletení finálních kusů docházelo i k přetrhům nitě, respektive oček. Pletenina se z lůžka musela shodit a tím bylo pletení dílů pozastaveno. Jedna z možností přetrhu byla nestejněměrnost efektních nití, velké nopky. Převážná většina pletených dílů byla pletena

ze tří nití. Pokud došlo k přetržení během pletení musely se nitě nahradit nebo změnit počet, ze kterých se pletlo.

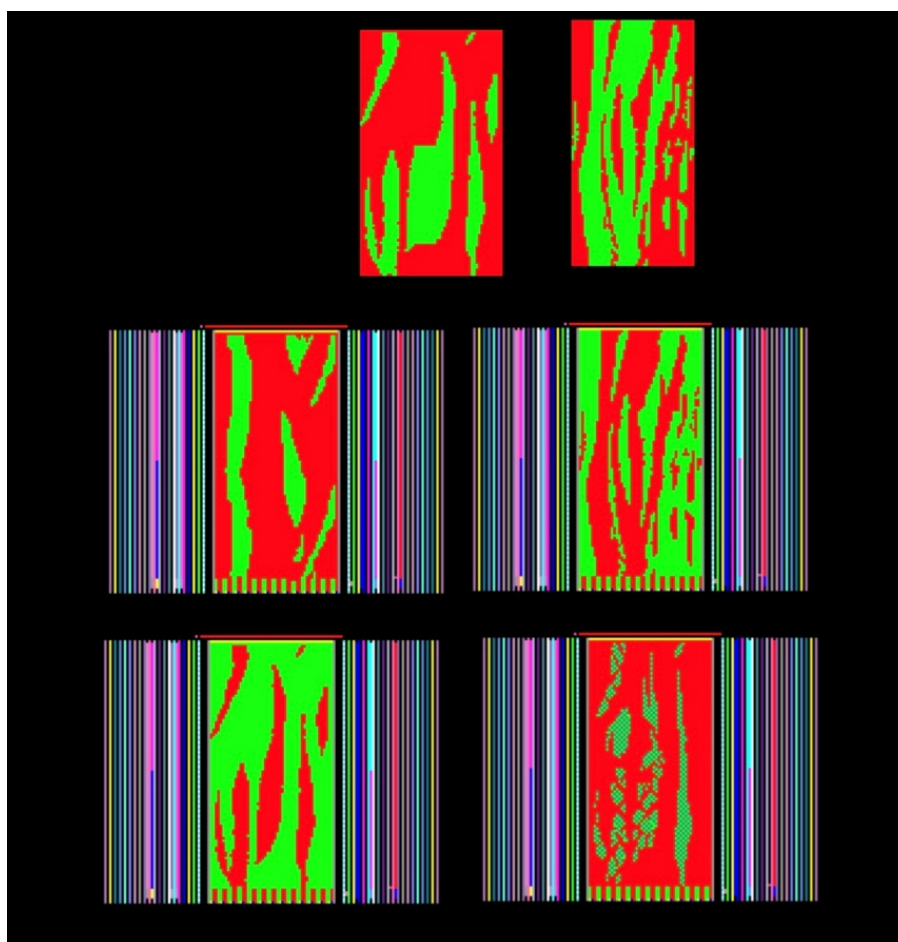
Další možností byla náročnost dílu, kdy docházelo k přetrhu z technologického důvodu. Řešením problému bylo upravit hustotu, popřípadě vazby. Vazby se upravily v programu Knitt Design.

Obr. 23 Ukázky vzorků (vlastní foto) [42]

Střihová konstrukce

Při tvorbě kolekce na pletacím stroji Shima Seiki NSSG 122 jsem pro střihové řešení vycházela ze tvarů, které byly obdélníkového charakteru. Jejich velikost jsem si do předu spočítala podle zkušebních vzorků, které byly upleteny a byly výchozí pro další postup realizace. Pomocí změny hustot oček jsem docílila tvarosloví jednotlivých dílů. V kolekci byly realizované čtyři šály a troje šaty a jeden krátký pletený přehoz přes tělo. Každý výrobek byl jiný materiálově i strukturou. Co se týká hustoty, měnila se v celé délce pletených dílů. Využila jsem znalostí z minulého semestru a následně z nich vycházela. Co se týká jednotlivých dílů šatů, využila jsem hustotu oček, která následně vytvořila efekt ve struktuře. Velká hustota oček sloužila k zachování vzdušnosti pleteniny a vytvoření struktury. Změny hustoty oček jsem využívala u realizace všech dílů. Kolekci jsem doplnila kousky, které jsem navrhla a následně ušila. Vytvořila střih a zrealizovala, a to pomocí šití. Na některých modelech můžeme vidět rukavice a jednotlivé kousky, detaily, které doplňují modely. Jednotlivé díly pletenin po dopletení musely zkompletovat. Využila jsem krejčovské panny. Na kterou jsem jednotlivé kusy pletenin našpendlila a následně vytvarovala a podpořila struktury pletenin. Po dosažení představy modelu jsem jednotlivé kusy pletenin ručně sešila pomocí přize, ze kterého byly šaty upleteny.

Obr. 24 Programování struktur pletenin (vlastní foto) [43]

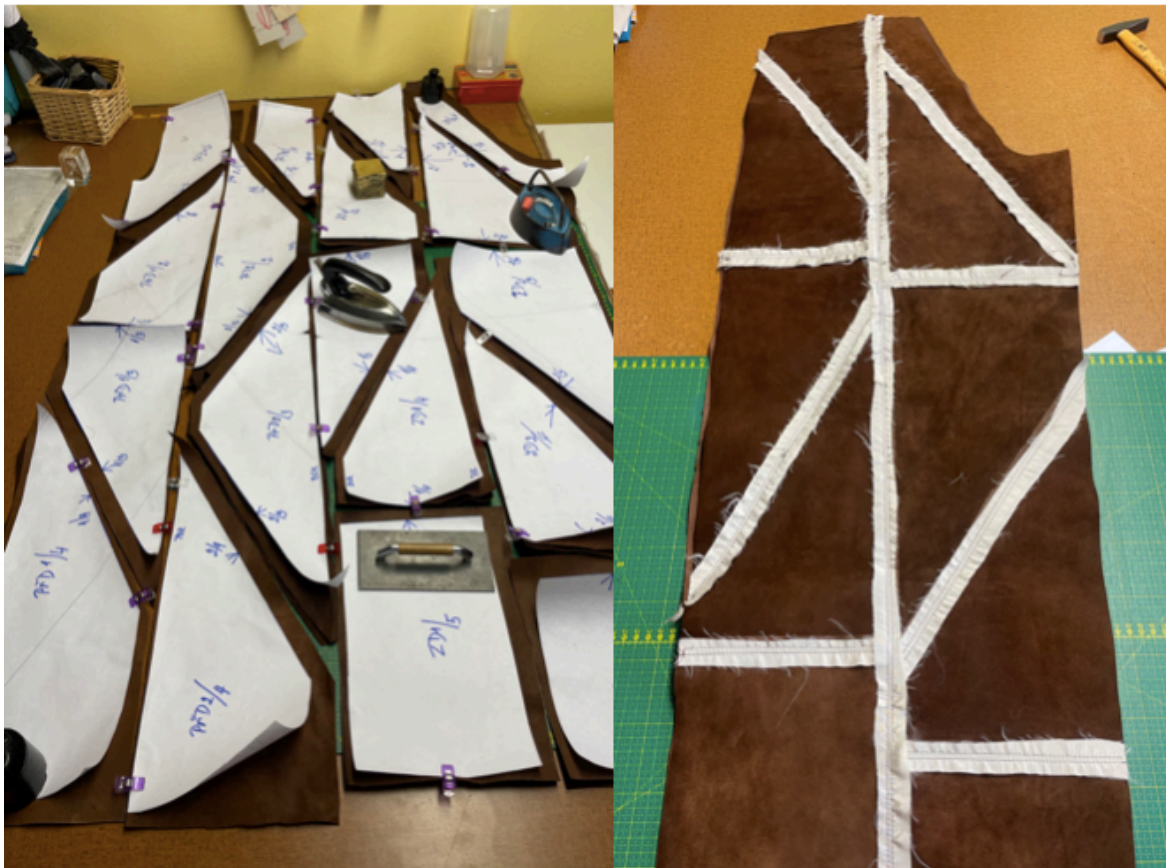
Kožený model

Jeden model z kolekce se lišil tím, že byl z větší části vytvořený z přírodní kůže. Některé modely byly doplněny kůží například rukavicemi, masky, kožené šňůrky. Tento model při návrhu kolekce byl odlišný v tom, že se bude skládat jako jediný z kalhot, topu, který se bude šít. Následně byl doplněný pleteninou, aby se jednotlivé modely mezi sebou propojily a vznikla kolekce.

Kalhoty

Navržené kalhoty vycházeli ze střihu, který má široké nohavice. Po výběru kozí kůže jsem vytvořila kopii střihu, jelikož se střih bude dělit. Nechtěla jsem ať se mi původní střih zničí. Kopii střihu jsem rozčlenila na díly a následně vše podrobně popsala. Přední a zadní díl byl rozdělen do osmnácti dílů. Následně jsem začala jednotlivé díly sešívát. Jednotlivé díly kůže jsou v několika odstínech hnědé, která má připomínat strukturu a odstíny písčiny dun. Pod každý šev jsem přišila proužek, který pojistí šev v případě

prasknutí nitě. Jednotlivé švy jsem ozdobně prošila. Během šití jsem narazila na silnější vrstvu kůže, kterou nemusel šicí stroj zvládnout prošít. Jednotlivé díly jsem pomocí kladiva ztenčila a následně snáz prošila. Po zkompletování dílu byla potřeba stříhnout podšívku, pro lepší nošení kalhot. Vše bylo nachystané k dokončení kalhot. Kalhoty se sešívaly klasickým způsobem. Všití zdrhovadla bylo velmi riskantní, jelikož se musel o všit napoprvé. Po vypírání šití v kůži zůstanou vpichy od jehly. Jako zapínání kalhot jsem vybrala druk, který se po dokončení šití aplikoval na kalhoty. Délky kalhot byly zalepeny lepidlem do vnitřní strany kalhot. Po zaschnutí byly kalhoty hotové.

Obr. 25 Proces při tvorbě kalhot (vlastní foto) [44]

Top

Kožený komplet se skládal i z koženého topu. Při tvorbě koženého topu byla potřeba vybrat jemnou a tenkou kůži. Proto jsem vybrala zbytky, které zůstaly po dílech z kalhot. Tudíž došlo k úspoře materiálu a nedošlo k plýtvání. Top se skládá ze tří hlavních částí. Spodní část je vytvořena sešitím dílů kůže a vzadu se zapíná pomocí druků. Dvě vrchní části jsou tvořeny z jemnější kůže, která je zajímavá tvarovou různorodostí. Díly drží dva rovné kožené pruhy. Pruhy najdeme na zadní části topu.

Kožené rukavice

Kožené rukavice jsou součástí jedno z modelů. Jsou tvořené z hovězí kůže černé barvy. Rukavice tvoří menší kusy kůže, která je k sobě přišitá a tvoří strukturu. Využívala jsem spíše kůži, která byla odřezkem z práce předešlé, popřípadě měla zajímavý vlnitý okraj. Rukavice jsou zvláštní v tom, že nekončí klasickým způsobem nad lokty, ale pokračují až ke krku. Tudíž zakrývají ramena. V ramenou tvoří ostrý uhel, který dodává dominanci rukavicím. Kůže je našitá na elastickém úpletu. U krku pomocí hlavičkáře jsou vytvořeny díry pro provléknutí kožených šňůrek, které slouží k zavázání rukavic.

Maska

Maska slouží k ochraně proti pískům v silné bouři. Proto v kolekci nesmí chybět. Masky jsou tvořeny z kůže. Využila jsem zde také okraje kůže, která je určitým způsobem zajímavá a tvoří strukturu.

6.4 Technické nákresy

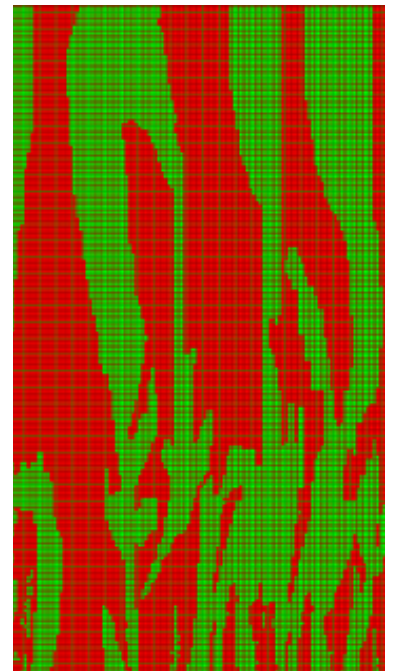
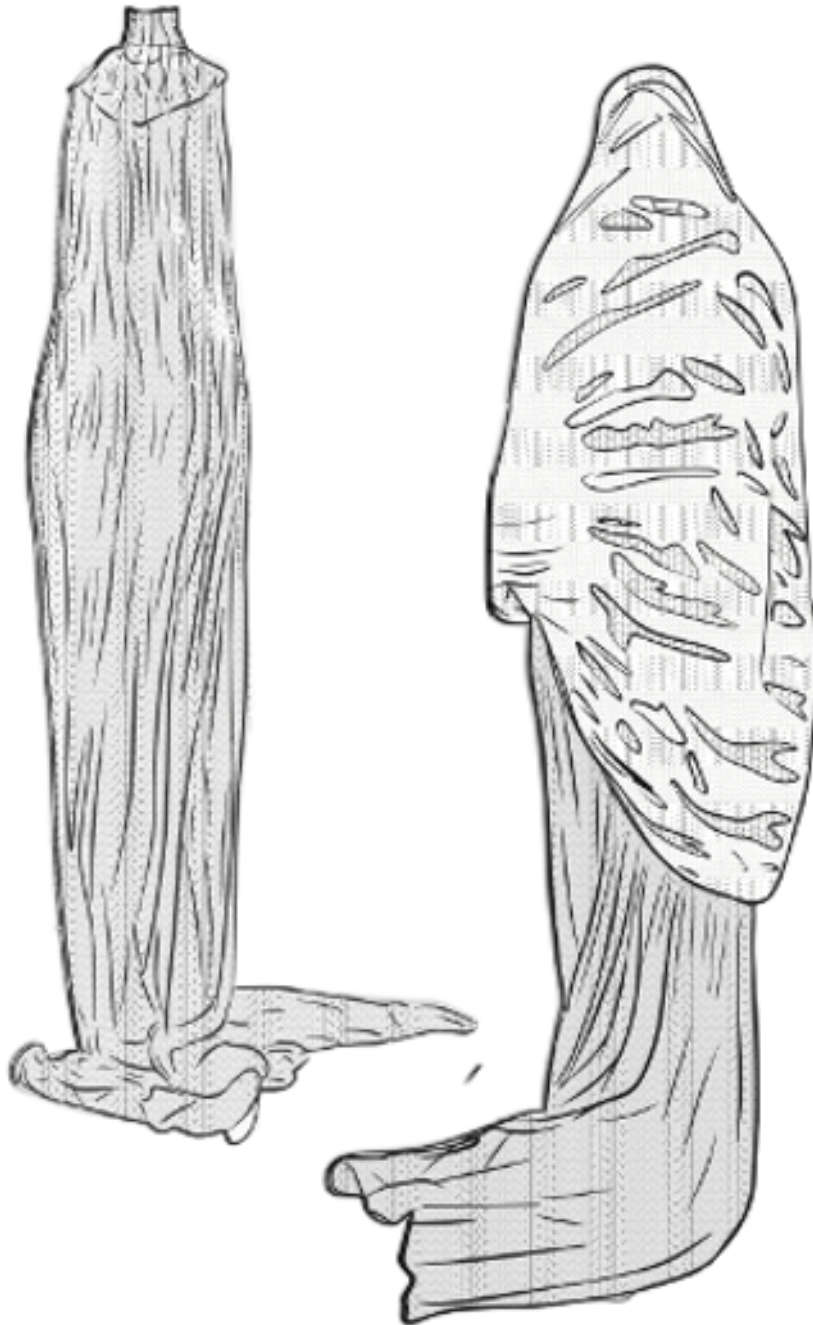
Technický nákres šaty 1 model 1

Šaty 1 jsou světlé pískovcové pletené šaty, které jsou vytvořené pomocí žeber. Silueta šatů je přiléhavá a prodloužená. Žebra přizpůsobují svůj tvar pískům. Šaty jsou vytvořeny ze dvou stejně velkých obdélníkových pletených dílů, u kterých se měnila hustota oček v horní části pleteniny. Šaty se skládají z předního a zadního dílu, které jsou k sobě ručně sešity. Sešité jsou v oblasti krku, kde tvoří rolák. Další sešití je v boční linii a sahá do půli stehů. Délka šatů sahá až po zem. V dolním okraji předního i zadního dílu je patent 1/1. Charakter pleteniny jsou rubní a lícni oka, která jsou podélně umístěna v celé délce pletenin. Struktura pleteniny je podpořena sešitím pleteniny. Šaty jsou upletené z akrylu dvojí barvy bílé a smetanové. Pomocí kožených komponentů se šaty zavazují. Tyto komponenty se nachází na boční straně modelu.

Technický náčrt štola 1 model 1

Štola 1 je pletená štola pískovcové barvy. V pletenině se objevuje struktura v celé délce štoly. Struktura je vytvořena pomocí žeber, která jsou autorky zpracována. Hustota oček je v nejmenší hustotě a to 32. Struktura je tvořena pomocí přenechaných oček, která tvoří transparentnost na pletenině. Přenechaná oka mají hustotu naopak tu největší a to 64. Při pletení štoly byl použitý materiál akryl a len v poměru 2:1. Šála je dlouhá okolo 5 metrů. Slouží k celkovému zahalení. V dolní části pleteniny je patent 1/1. Konec jedné části pleteniny je sešitý. Tvoří tak návlek, který se navleče na zápěstí a zbytek štoly se uváže. Barevnost štoly je smetanová v kombinaci s hnědou ve dvou odstínech příze.

Přední a zadní pohled

Struktura

Legenda	
	Obrovitá, brovka a šitajová šize odhru
	Viditelné prošití
	Linie podšívky, kapesní vložky, neviditelné prošití...

TUL	název kolekcce a výrobku:	
	Písečná bouře-model 1 se štolou	
datum:	vypracoval:	č. výkresu:
25.5.2023	NikolaEichnerová	1/5
ročník:	tema:	
III.	Písečná bouře	KDE

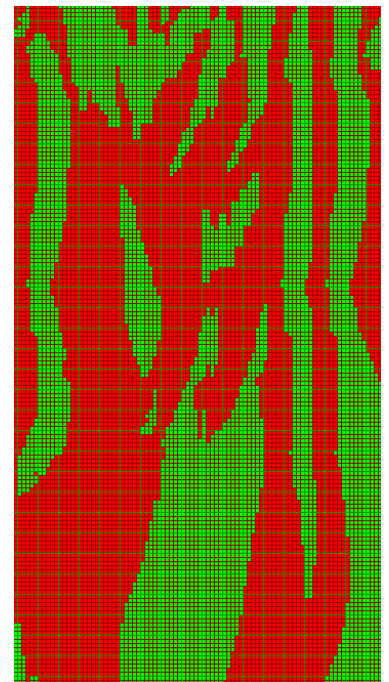
Technický náčrt šaty 2 model 2

Šaty 2 jsou světle šedé šaty obdélníkového tvaru pleteniny. Silueta šatů je prodloužená a přiléhavá. Dolní okraj pleteniny je tvořený pomocí patentu 1/1. Díl je pletený ze 3 přízí dvě z toho jsou melírovaného šedého charakteru a doplňuje jí světlá příze. Charakterem pleteniny jsou petinety, které tvoří transparentnost oděvu. V celé šíři je pouhá středná hustota. Díl je sešitý ručně v horní části a tvoří nákrčník. Sešití navazuje od poloviny dílu až k samotnému patentu. V zadním dílu je protažená v oblasti křížů kožená šňůrka, která stahuje díl a dodává mu tvar.

Technický náčrt štol 2 model 2

Štola 2 je součástí modelu šatů melírové barvy. Je tvořený podélnými žebry, které se v délce tvarují. Transparentnost v dílu je dána díky petinetům, které se také nacházejí v celé délce pleteniny. Díl je začíná i končí patentem 1/1. Díl je pletený ze světle šedých přízí. Štola je ručně přišitá k zadnímu dílu roláku u modelu šatů 2. Pletenina má provázané kožené šňůrky.

Přední a zadní pohled

Struktura

Legenda	
—————	Účelový číselník a funkční barevnost
	Wolfram 200 00
	Číslo výrobku a jeho výrobní číslo

TUL	název kolekce a výrobku:	
	Písečná bouře-model 2 se štolou	
datum: 25.5.2023	vypracoval: Nikola Eichnerová	č. výkresu: 2/5
ročník: III.	téma: Písečná bouře	KDE

Technický náčrt kožené kalhoty model 3

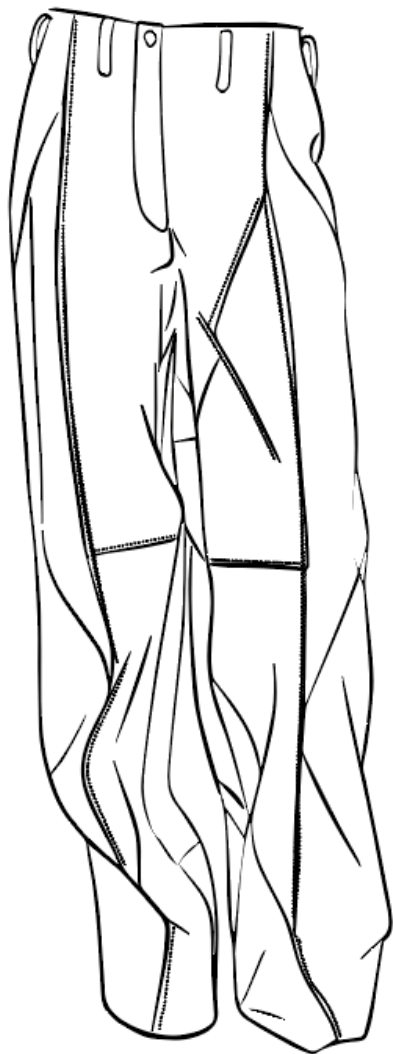
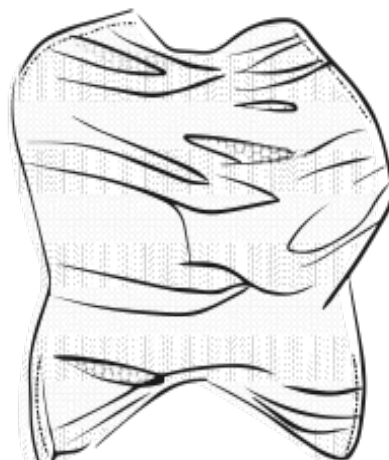
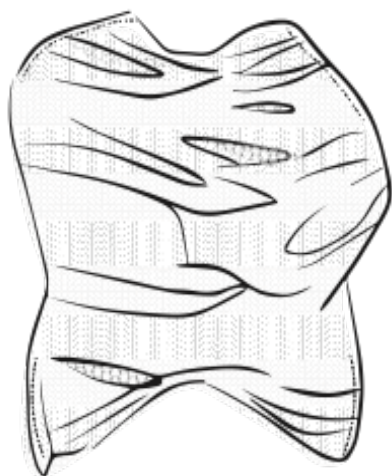
Kožené kalhoty jsou tvořené z jednotlivých dílů, které jsou k sobě přišité a následně zdobně prošité. Jednotlivé díly jsou podloženy saténovou stuhou, která jistí švy. Jednotlivé díly kůže jsou v několika odstínech hnědé, které mají připomínat odstíny písčinych dun. Kalhoty se zapínají pomocí zdrhovadla a druku. Jednotlivé délky jsou zalepené pomocí lepidla. Do kalhot byla všítá podšívka. Kalhoty zdobí poutka. Kožené kalhoty jsou ušité z koziny.

Technický náčrt kožený top s pleteným vrškem model 3

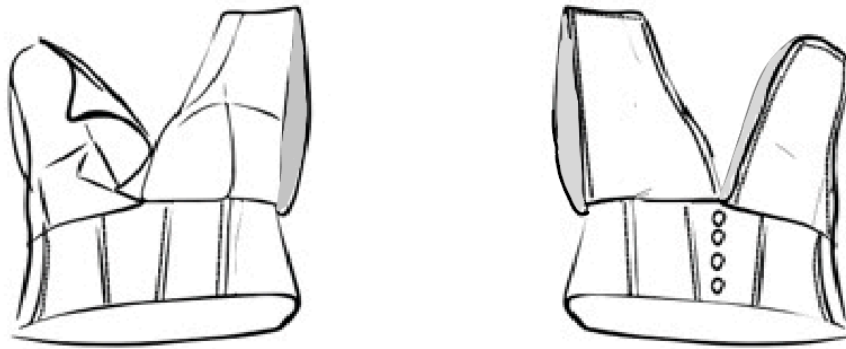
Kožený top, který je také ušitý z koziny v hnědé barvě doplňuje model 3. Top je skládán z několika dílů. Pás, který je tvořený z jednotlivých dílů kůže a přišitý je vzadu zdobený zapínáním, a to přesněji druky. Přední část topu tvoří nestejněměrné dva díly, které jsou sešité s pruhy, které drží top. Tyto pruhy se nacházejí na zadní straně. Kůže v oblasti druků je slepená lepidlem a zahnutá.

Pletený vršek v hnědé barvě. Je tvořený akrylem a je upletený ze dvou přízí. V celé délce pleteniny se nachází petinety, které tvoří transparentnost a strukturu pleteniny. Okraje pleteniny jsou zakončeny patentem 1/1. Díl je sešitý v oblasti ramen a v dolní části tak, aby se vytvořil průrámek.

Přední a zadní pohled

Přední a zadní pohled

Struktura

Legenda	
	Obrsová, švová a krajková linie oděvu
	Viditelné prošití
	Linie podsádky, kapesní vřátky, neviditelné prošití

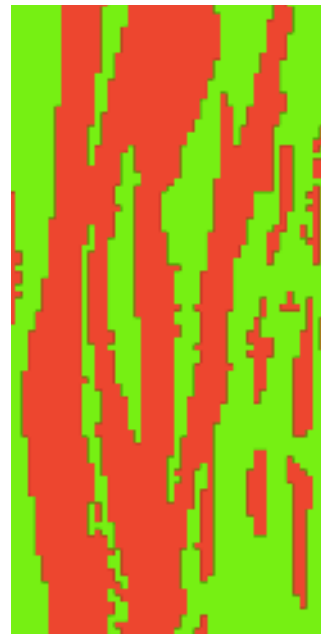
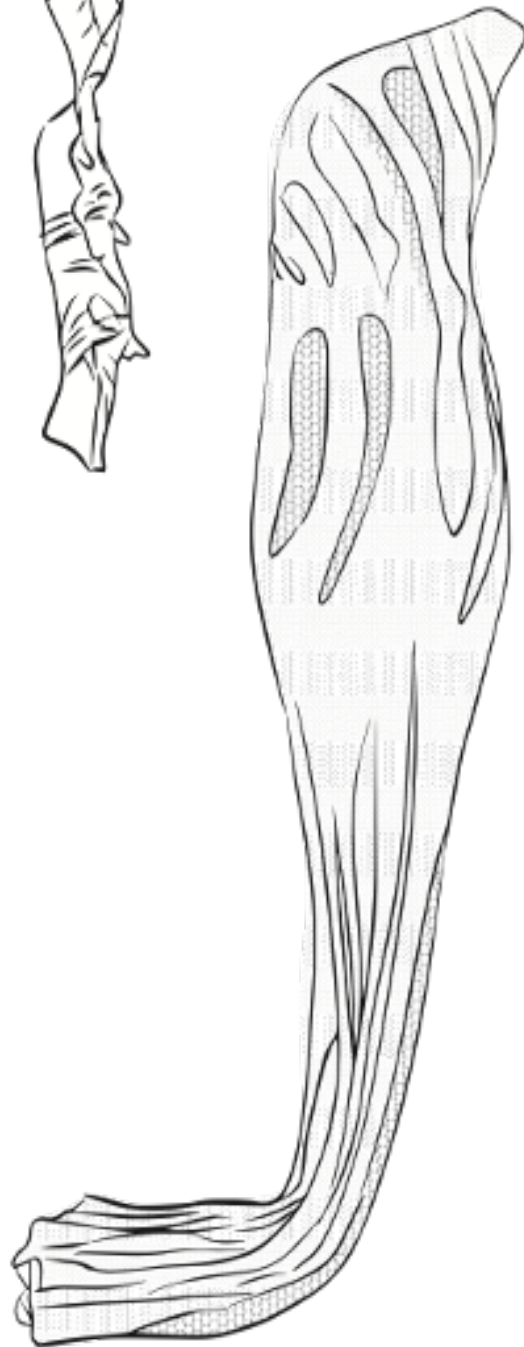
TUL	název kolekce a výrobku: Písečná bouře- model kožené kalhoty s topem a pletným vrškem	
	datum: 25.5.2023	vypracoval: Nikola Eichnerová
	ročník: III.	č. výkresu: 3/5
	téma: Písečná bouře	KDE

Technický náčrt šaty model 4 koženými rukavicemi a maskou

Model 3 se skládá ze dvou kusů pletenin, které jsou upleteny z tmavě šedého akrylu. Silueta šatů je přiléhavá a prodloužená. Podél celých dílů se tvaruje žebro, kde se střídá lící a rubní očko. Dochází tak ke vzniku struktury. V celé délce pleteniny podporují strukturu přenechaná očka, která tvoří transparentnost pleteniny. Oba díly pleteniny jsou po stranách ručně sešité. K podpoře struktury je místy sešitá i plocha pleteniny. Jako zapínání slouží kožené šňůrky, které jsou pleteninou provázány zadní částí. Hustota oček je střední. Šaty jsou doplněny rukavicemi, které zahalují spodní část ruky a pokračují přes ramena až ke krku. V oblasti krku jsou vytvořené pomocí hlavičkáře otvory pro provlečení kožené šňůry, která slouží k zavázání rukavic. Jednotlivé kusy kůže jsou k sobě sešité. V oblasti ramen se tvoří ostrá linie pravého úhlu. Kůže, ze které jsou rukavice ušité se nazývá hovězina. Oba díly jsou našité na elastickém úpletu.

K modelu patří maska, která se váže přes tvář. V krajích masky jsou vytvořeny tunýlky, kterými se provleče kůže na zavázání. Maska je vytvořena z hověziny.

Přední pohled

Struktura

Zadní pohled

Legenda	
	Obrsová, švová a krajková linie oděvu
	Viditelné prošíání
	Linie podsádky, kapsní vložky, neviditelné prošíání...

TUL	název kolekce a výrobku: Písečná bouře- model šaty s koženými rukavicemi	
	datum: 25.5.2023	vypracoval: Nikola Eichnerová
ročník: III.	téma: Písečná bouře	č. výkresu: 4/5 KDE

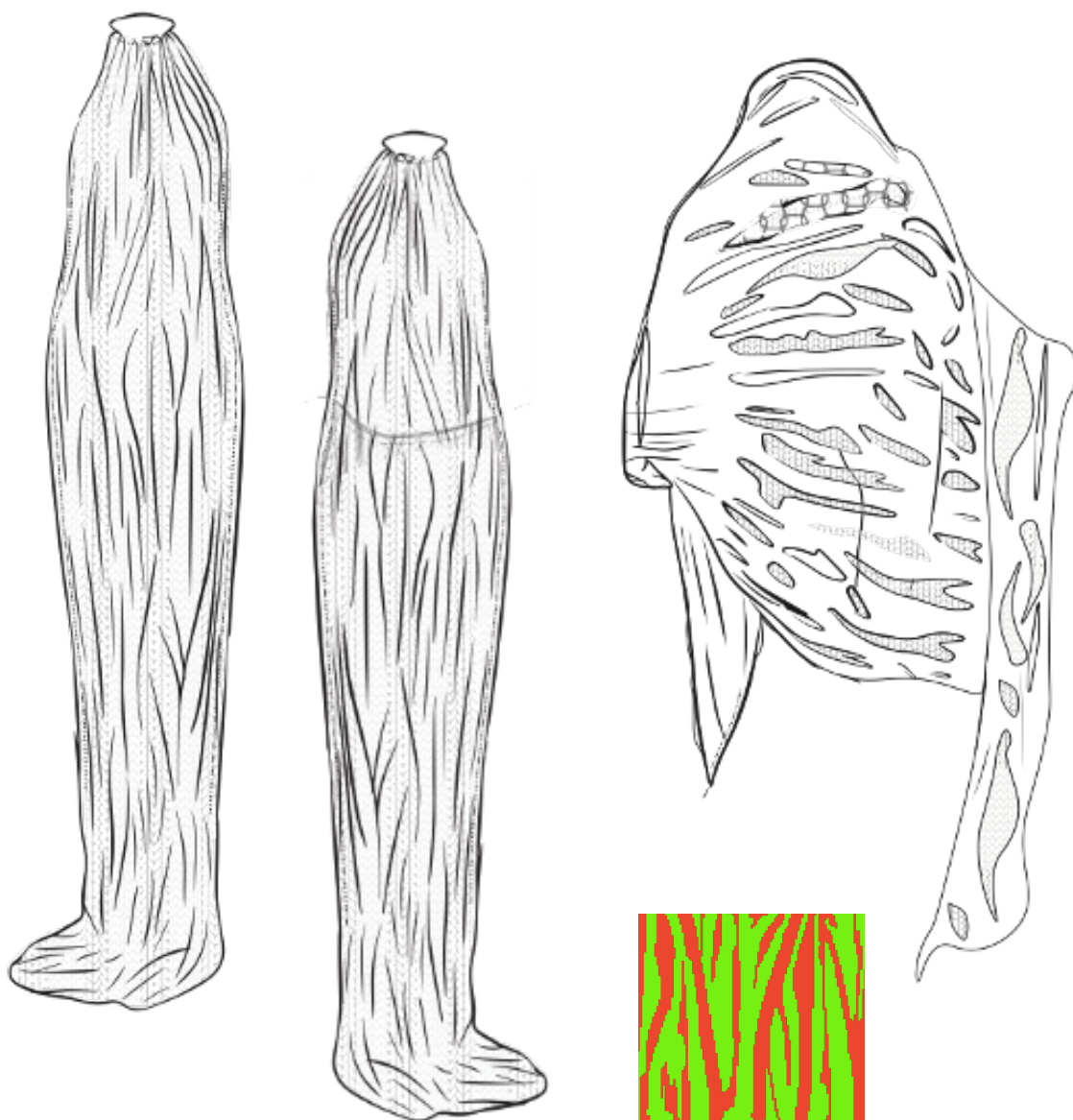
Technický náčrt stola 5 model 5

Model 5 se skládá ze stoly, která je upletena z černých akrylů lesklého charakteru. Silueta šatů je prodloužená a přiléhavá. Spodní lem je vytvořený patentem 1/1. Ve spodních stranách stoly z obou stran je nejmenší hustota oček. Dále v celé délce je hustota největší z toho důvodu, aby vynikla struktura a transparentnost. Stola je okolo dvou metrů dlouhá. Struktura je tvořena pomocí přenechaných oček, která jsem u tohoto dílu hustě ve velkých rozměrech rozmístila po pletenině. Základním prvkem pletenina jsou lící a rubní očka, která jsou podélně rozmístěna po dílu. Tyto očka vycházela ze žeber, která následně byla zpracována do finální podoby. Konec jedné části pleteniny je sešitý. Tvoří tak návlek, který se navleče na zápěstí a zbytek stoly se uváže okolo modelky. Pleteninou jsou provlečené kožené šňůrky, které slouží k zavázání stoly.

Technický náčrt šaty 5 model 5

Model 5 se skládá ze šatů, které jsou upletené ze stejného materiálu jako stolu k tomuto modelu. Šaty jsou upletené z černého lesklého akrylu. Model tvoří dva díly, které jsou po bočních stranách sešité. Ve vrchní části dochází k nařasení dílu, který je také sešitý. Pleteninou je protáhlá kůže, která slouží k zavázání. Struktura šatů tvoří lící a rubní očka, které připomíná písek v písčných dunách. Hustota oček je v celé délce střední. Spodní okraj pleteniny je zakončený patentem 1/1.

Přední a zadní pohled

Struktura

Legenda	
	Ohranok, ševní a krajové línie oděvu
	Módní prúžky
	Línie poskládky, ševní záhyby, nevýšňané prúžky

TUL	název kolekce a výrobku:	
	Písečná bouře- model 5 šaty se štolou	
datum: 25.5.2023	vypracoval: Nikola Eichnerová	č. výkresu: 5/5
ročník: III.	téma: Písečná bouře	KDE

6.5 Fotodokumentace

*Obr. 26 – Fotodokumentace, model
I šaty, přední pohled [45]*

Obr. 27 – Fotodokumentace, model 1 šaty se štolou, přední pohled [45]

Obr. 28 Fotodokumentace, model 1, detail štoly [45]

Obr. 29 Fotodokumentace, model 2 šaty se štolou, přední pohled [45]

Obr.30– Fotodokumentace, model 2 šaty se štolou, zadní pohled [45]

Obr. 31– Fotodokumentace, model 2 šaty se štolou, detail [45]

*Obr. 32 Fotodokumentace, model 3 kožené kalhoty s pleteným přehozem, přední pohled
[45]*

Obr. 33 Fotodokumentace, model 3 kožené kalhoty s topem, přední pohled [45]

Obr. 34 Fotodokumentace, model 3 kožené kalhoty, detail [45]

Obr. 35 Fotodokumentace, model 4 šaty se štolou, přední pohled [45]

Obr. 36– Fotodokumentace, model 4 šaty se štolou, přední pohled [45]

Obr. 37– Fotodokumentace, model 4 šaty, přední pohled [45]

Obr. 38 Fotodokumentace, model 4 šaty se štolou, přední pohled [45]

Obr. 39 Fotodokumentace, model 5 šaty s koženými rukavicemi, boční pohled [45]

Obr. 40 Fotodokumentace, model 5 šaty s koženými rukavicemi, přední pohled [45]

Obr. 41 Fotodokumentace, model 5 šaty s koženými rukavicemi, zadní pohled [45]

Obr. 42 Fotodokumentace, společná fotografie [45]

ZÁVĚR

Záměrem této bakalářské práce bylo navrhnout a následně realizovat oděvní kolekci, která je inspirovaná písečnou bouří a struktur písku. Větší část kolekce je pletená na automatickém pletacím stroji Shima Seiki. Kolekci jsem doplnila koženým modelem, který jsem šila. Do kolekce jsem přenesla své pocity z písečné bouře a struktur písku. Struktury, které se v oděvní kolekci vyskytují navazují na struktury písku. Pletení, které bylo hlavní technologií mi umožnilo vyvzorovat tyto struktury. V kolekci vzniklo pět modelů, které jsou tvořené z pěti dámských modelů. Výsledná navržená kolekce odpovídá mému výtvarnému záměru.

Rešeršní část se zabývá pouštěmi, pískem a písečnou bouří. Dále návrháři, kteří přinesli pokrokovou technologii a způsoby navrhování. Kolekce, které měly inspiraci pouští. Madeleine Vionnetová, která jako jedna z prvních se odklonila od klasického pokládání střihu po osnově. Její tvorba se jen málo týkala střihové konstrukce. Její klasické běžné metody využívala v kombinaci s technikami z Východu. Dále například Sonio Rykielovou, která se považuje za průkopnici v pletených oděvech. Dokázala přenést pletený oděv z řemeslného nevkusu na vyšší úroveň moderní doby. Film *Duny* (2021), jejichž kostýmy byly inspirovány pouští a při tvorbě kostýmů se nechali inspirovat barevností písku napříč světem.

Praktická část bakalářské práce probíhala většinu času programováním, vzorkováním a celkovou přípravou pro pletení. Tato část praktické části oděvní kolekce, byla nejnáročnější časově. Pletení vzorků se z velké části uskutečnilo ze 100 % akrylu a popřípadě nějakou doplňkovou přízí například lněnou. Poté co byly vzorky upleteny a zkontrolovány. Přešlo se k finálnímu pletení jednotlivých dílů z kolekce. Konečné díly vycházely z těchto vzorků, ale určité odchylky byly nevyhnutelnou součástí realizace. Odchylky se týkaly parametrů vzorků a následně výsledných dílů, kde se odchylka ukázala ve výpočtech. Finální díly měly větší rozměry, než byly požadovány. Určitý problém byl při pletení, kdy docházelo k praskání pleteniny v pletacím stroji. Důvodem mohla být vadná příze, malá hustota oček, náročnost struktur apod. Rozdíly také najdeme na kresbách původní a aktuální kolekce. Model z kůže byl zrealizovaný v šicí dílně, a já jsem poprvé pracovala s větším množstvím kůže. Náročnost práce byla v přípravě modelu i v samotné realizaci. Jelikož kůže patří k náročným materiálům ke zpracování, byla zde potřeba velké pozornosti.

Šití jednotných pletených dílu probíhalo ručně, aby nedocházelo k porušení vlastností pleteniny. Kůži jsem si vybrala, protože má chránit člověka před písečnou bouří. Pletení jsem si vybrala z toho důvodu, jelikož se mi líbila práce navrhování struktur a postupné zjištění co se dá vše pomocí pletení vytvořit.

Velkým přínosem práce jsou zkušenosti, které jsem získala během programování a užívání pletacího stroje a pracování s kůží. Proces programování a realizace na stroji je velmi časově i zkušenostně náročný. Proto byla potřeba zkušeného dozoru, který mi s programováním pomáhal a radil z pohledu technologie.

Výstupem bakalářské práce je dámská pletená kolekce, která je doplněna oděvem z kůže a koženými doplňky. Kolekce se skládá z jedenácti dílů. Oděvní kolekce obsahuje množství autorských a výtvarných struktur pletenin. Celý proces práce byl náročný, ale z velké části mě obohatil o dosavadní zkušenosti, které jsem získala při tvorbě oděvní kolekce.

ZDROJE A LITERATURA

- [1] BAUMANN, Bruno. *Tulák po pouštích*. Brno: Jota, 2019. ISBN 978-80-7565-419-9.
- [2] KRÍŽEK, Marek. Poušť. *Geografické rozhledy* [online]. 2003, **12**.(2), 36-37 [cit. 20230525].ISSN12103004.Dostupnéz:<https://www.natur.cuni.cz/geografie/fyzgeo/krizekma/ke-stazeni/pouste/>
- [3] Sahara příběh Velké pouště. 1. Brno: Moravské zemské muzeum, 2007. ISBN 978-80-7028-309-7.
- [4] MESSNER, Reinhold. Gobi, poušť ve mně. 1. Praha: Epoque, 2007. ISBN 978-80-87027-41-7.
- [5] MARTIN, Michael. Podstata pouště [online]. 2020. Brno: KAZDA s.r.o, 2020 [cit. 2022-11-22]. ISBN 978-80-7670-011-6. Dostupné z: <https://www.knihykazda.cz/podstata-pouste/>
- [6] Encyklopedia Britannica Kids. Mapa rozložení pouští [online].[cit. 2014-12-10]. Dostupný na www: <http://kids.britannica.com/comptons/art-72219/Most-of-the-worlds-hot-deserts-lie-between-20-and>
- [7] Obr. 2 Pohled na horniny na poušti- 2022 (vlastní foto)
- [8] ČEŘOVSKÝ, Jan. Wadi Rum krajina Lawrence z Arábie. *Ochrana přírody* [online]. 2010, 14.9.2010, **2010**(4),1[cit.20221219].Dostupnéz:<https://www.casopis.ochranaprirody.cz/mezinarodni-ochrana-prirody/wadi-rum/>
- [9] Co je poušť. Meteorologiečervená [online]. 3 [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.meteorologiaenred.com/cs/que-es-un-desierto.html>
- [10] Hedvábný kaftan, Móda: Úžasný příběh fenoménu: historický vývoj, detailní vyobrazení i příběhy slavných návrhářů. Praha: Slovart (ČR), 2015. ISBN 978-80-7391-224-6.
- [10] Pyžamový úbor, Móda: Úžasný příběh fenoménu: historický vývoj, detailní vyobrazení i příběhy slavných návrhářů. Praha: Slovart (ČR), 2015. ISBN 978-80-7391-224-6.
- [10] Pleteniny, Móda: Úžasný příběh fenoménu: historický vývoj, detailní vyobrazení i příběhy slavných návrhářů. Praha: Slovart (ČR), 2015. ISBN 978-80-7391-224-6.
- [10] Šaty Duro, Móda: Úžasný příběh fenoménu: historický vývoj, detailní vyobrazení i příběhy slavných návrhářů. Praha: Slovart (ČR), 2015. ISBN 978-80-7391-224-6.
- [11] Francesco Scognamiglio Fall 2015 Ready-to-Wear. In: *Vogue Runway* [online]. USA: Vogue, 2023, February 25, 2015 [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2015-ready-to-wear/francesco-scognamiglio>
- [12] PUCCI, Gianni. Francesco Scognamiglio FALL 2015 READY-TO-WEAR. In: *Vogue Runway* [online]. USA: Vogue [cit. 2023-05-27]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2015-ready-to-wear/francesco-scognamiglio/slideshow/collection#16>
- [13] PUCCI, Gianni. Francesco Scognamiglio FALL 2015 READY-TO-WEAR. In: *Vogue Runway* [online]. USA: Vogue [cit. 2023-05-27]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2015-ready-to-wear/francesco-scognamiglio/slideshow/collection#13>

- [14] Christian Siriano Spring 2013 Ready-to-Wear. In: *Vogue Runway* [online]. USA: Vogue, 2023, September 8, 2012 [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2013-ready-to-wear/christian-siriano>
- [15] Obr. 9 Vzor písečných dun, DE SIMONE, Amanda. Christian Siriano SPRING 2013 READY-TO-WEAR. In: *Vogue Runway* [online]. USA: Vogue Runway [cit. 2023-05-27]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2013-ready-to-wear/christian-siriano/slideshow/collection#7>
- [16] Zara Takes to the Desert for Spring 2019 Collection Campaign. In: Fashion Gone Rogue [online]. New York: Fashion Gone Rogue, 2008, MARCH 25, 2019 [cit. 2023-05-25]. Dostupné z: <https://www.fashiongonerogue.com/zara-spring-2019-collection-campaign/>
- [17] Kolekce ZARA, GRISWOLD, MAGGIE. 27 Pieces We Want From Zara's Dreamy Desert-Inspired Studio 2019 Collection. In: *Style Caster* [online]. USA: SHE Media, 2008 [cit. 2023-05-27]. Dostupné z: <https://stylecaster.com/fashion/shopping-guides/997717/zara-campaign-collection-spring/>
- [18] Costume Designer Jacqueline West On 'The Revenant' & 'Dune'; Spills Beans On Zendaya's Off-The-Peg Desert Dress – Qumra Masterclass. In: Deadline [online]. LA: Deadline Hollywood Daily, 2006, March 17, 2023 6:59am [cit. 2023-05-25]. Dostupné z: <https://deadline.com/2023/03/costume-designer-jacqueline-west-quills-the-revenant-dune-zendaya-white-dress-qumra-1235302787/>
- [19] Kostýmy z filmu Duna The new 'Dune' movie succeeds on its own weird terms. In: *NBCNEWS* [online]. New York: Warner Bros. Pictures, 1940, 22.11.2021 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/think/opinion/new-dune-movie-succeeds-its-own-weird-terms-ncna1282163>
- [20] HANZLÍČKOVÁ, Helena. Magická pouštní krajina Vádí Ram. *Země Světa*. 2019, 2019(8), 12-19. ISSN 1213-8193.
- [21] Obr. 43 Moodboard – inspirace a barevnost (vlastní foto)
- [22] Obr. 13 Písek- struktura 2023 (vlastné foto)
- [23] JIROUŠKOVÁ, Jana. *Dějiny odívání: Severní Afrika*. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-914-0.
- [24] JIROUŠKOVÁ, Jana. *Dějiny odívání: Severní Afrika*. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-914-0.
- [25] Selhama JIROUŠKOVÁ, Jana. *Dějiny odívání: Severní Afrika*. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-914-0.
- [26] Způsob oblékání ksa JIROUŠKOVÁ, Jana. *Dějiny odívání: Severní Afrika*. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-914-0.
- [27] Ženy v haiku byla zcela zahaleny. JIROUŠKOVÁ, Jana. *Dějiny odívání: Severní Afrika*. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-914-0.
- [28] Městské ženy v širokých kalhotách, JIROUŠKOVÁ, Jana. *Dějiny odívání: Severní Afrika*. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-914-0.
- [29] Dámský závoj zdobený motivy, JIROUŠKOVÁ, Jana. *Dějiny odívání: Severní Afrika*. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-914-0.
- [30] Henna, přírodní zázrak. In: *Liftea* [online]. Praha: Liftea, 2017, 22.4.2020 [cit. 2023-05-25]. Dostupné z: <https://www.liftea.cz/blog/vlasova-poradna/henna,-prirodni-zazrak>

- [31] Arabské líčení, JIROUŠKOVÁ, Jana. *Dějiny odívání: Severní Afrika*. Praha: NLN – Nakladatelství Lidové noviny, 2007. ISBN 978-80-7106-914-0.
- [32] DOSTÁLOVÁ, Mirka a Mária KŘIVÁNKOVÁ. *Základy textilní a oděvní výroby*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2004. ISBN 80-7083-831-0.
- [33] HAVLOVÁ, Marie a Hana PAŘILOVÁ. *Typologie pletenin: Názvoslovný katalog*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2013. ISBN 978-80-7372-940-0.
- [34] ŠTOROVÁ, Renata. *Technologie pletařství: Studijní texty pro distanční studium*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2003. ISBN 80-7083-671-7.
- [35] Textilní zbožíznalství 1: Chemická vlákna. Turbo.cdv.tul [online]. [cit. 2022-05-10]. Dostupné z: <https://turbo.cdv.tul.cz/mod/book/view.php?id=2363&chapterid=3451&lang=sk>
- [36] TRUBÁČOVÁ, Jana. *ZBOŽÍZNALSTVÍ TEXTILNÍ VLÁKNA* [online]. In: . 2016 [cit. 2023-05-27]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/17230391-Zboziznalstvi-textilni-vlakna.html>
- [37] BÁRTLOVÁ, Ada. *Vše, co jste chtěli vědět o módě*. Brno: Jora, 2018. ISBN 978-80-7565-330-7.
- [38] HEINISCH, TEREZA. *Kůže, usně, kožešiny: Zbožíznalství* [online]. In: . Liberec: Technická univerzita v Liberci [cit. 2023-05-28].
- [39] Kozety jsou zpátky ve hře, říkají Dior i Dolce & Gabbana. Pro období jaro/léto 2023 máš vyhráno se třpytkami, výstřihy i kapucí. In: Refresher [online]. Kamenická 673/5, 170 00 Praha 7: REFRESHER Media CZ, 2017, 11. 10. 2022 [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: <https://refresher.cz/122557-Korzety-jsou-zpatky-ve-hre-rikaji-Dior-i-Dolce-Gabbana-Pro-obdobi-jaro-leto-2023-mas-vyhrano-se-trpytkami-vystrihy-i-kapuci>
- [40] Linie původní kolekce
- [41] Linie nové kolekce
- [42] Obr. 44 Ukázky vzorků (vlastní foto)
- [43] Programování struktur pletenin (vlastní foto)
- [44] Proces při tvorbě kalhot (vlastní foto)
- [45] Fotodokumentace- Martina Čulíková